

sítónak szívesen elfogadjuk. — **W. Z. Zombor.** Onnét már van tudósítónk. — **S. G. I.** Csak a kiadóhivatallal. 2. Bármely könyvkereskedésben. — **Sz. V. Eperjes.** A megrendeléssel a pénz is be kell küldeni. — **W. K. Miskolcz.** Ha a régebbi évfolyamokat megnézi, ott fog találni olyan dolgokat. Beküldheti, a mi je van, s ha jók lesznek, szívesen válogatunk belőle. — **Kövér P. Aszód.** Pótlólag küldje be. — **S. H. Gyula** Budapest. Küldje be dolgozatait. Nagyon téved azonban, ha azt hiszi, hogy mi a bírálathoz enyhébb mértéket alkalmazunk. A vers kritikáját legközelebb megkapja. — **H. F. Brassó.** A Tussaint Langensheidt. — **X. Y. Z. Körös.** Az igért francia fordítást szívesen várjuk. — **Sz. I.** Szívesen vesszük azt a tudósítást, a melyik előbb jön és jobb. — **Bohó.** A regős régi szó, a regölés tehát jól volt nyomtatva. Hiszen Sebestyén úr éppen azért kívánja az adatokat, mert az elkallódástól akarja megmenteni. — **K. M. Poszony.** Főiskolai lap nálunk három áll fenn: az «Egyetemi Lapok» (Budapest), «Debreceni Főiskolai Lapok» és a «Kolozsvári Egyetemi Lapok». Kritikát csak annyit mondhatunk rólok, hogy a két vidéki lap minden tekintetben messze fölülmúlja fővárosi collegiáját. — **S. Z. Ön** a «Katharsis»-ról ad be nekünk fordítást. Két megjegyzésünk van rá: Ön még gyenge legény ahhoz, hogy Lessing prózáját sikerrel visszaadja és a mi ifjúsági olvasóinknak nem ízlik az illetlen «értelmi szösz». Altalánosabb érdekű tárgyakat kérünk, nem ily tulontúl absztrakt fejtegetést. — **G. D. Budapest.** Valóban eszadjuk, hogy a két fordítást az önképzőkör kitüntette: telidesteli vannak vastag germanizmusokkal. A «Wodan-Sziegfried» német ifjaknak való, mi nem használhatjuk, mert e tekintetben következetesen nemzeti irányhoz ragaszkodunk. Az eredeti dolgozat még inkább megüti a mértéket. — **I. N. Kolozsvár.** Román tanítónyelvű gimnázium *öt* van hazánkban: Balázsfalva, Belényes, Brassó, Naszód (fő), Brád (al); *német hat:* Beszterce, Brassó, Medgyes, Segesvár (fő), Szászrégen, Szászsebes

(al); *szerb főgimnázium* Ujvidéken, *olasz* Fiumében van, míg *magyar-német* nyelven a felsőlövői, besztercebányai, podolini intézetekben tanítanak. — **Önképzőkör tag.** Halas. Minden katonai szolgálatot teljesített orvosdoktor beléphet a hadseregbe, katona-orvos minőségében. Fokozatok: alorvos, főorvos, 1. és 2. rendű ezredorvos, törzs-orvos. — **G. G. Sepsiszentgyörgy.** Azt kérdezi tőlünk: ki írta «A kisasszony nagyra lát» című költeményt? Ez épen annyi, mint ha arra szólítana föl, hogy keressünk meg egy tüt egy szénakazalban. Már hogy ismerhetnénk minden hátnögi verselményt. — **H. J. Nagykörös.** Legjobb akaratumk mellett sem írhatjuk ide a boldogító «megteszszük!» szót. Ennek az oka, hogy a közlésre nem szánt kézírásokat átadjuk a romboló enyészetnek; ily sorsra jutott hát az öné is. — **Stipendárius.** Mária Terézia-féle ösztöndíj van összesen 169 darab, közülök 121 százhusz forintos, 34 százötven forintos és 14 háromszáz forintos. Alap-féle ösztöndíj 58 van: 50 kétszáz és 8 százötven forintos; Bibich ösztöndíj van 20, mindannyi kétszázötven forintos. — **K. B. Budapest.** Európának legsűrűbben lakott országa Belgium, minthogy területének minden négyzetkilométerére 215 lakás esik: utána a következő a sorrend: Anglia (125), Olaszország (106), Németország (87), Ausztria (83), Svájc (72), Franciaország (71), Dánia (58), Magyarország (59), Portugália (55), Hollandia (48), Szerbia (47), Románia (43), Spanyolország (35), Görögország és Bulgária (34), Törökország (33), Montenegró (22), Oroszország (19), Svédország (10), Norvégia (7). — **W. Jenő.** Mindenki részt vehet. — **K. Béla** Budapest. Igen szívesen vesszük. — **W. I. Szolnok.** Csak ott. Annak a lapnak címe «Der gute Kamerad». Megrendelhető bármely könyvkereskedő útnán. — **Fisch S. Homonna.** A Franklin-Társulatnál megkaphatja díszkötésben is a Verne regényeket. — **T. B. László.** Budapest. Mindent szívesen vesszünk a mit használhatunk. De annak jónak kell ám lenni. *A többi kérdésre a jövő számban felelünk*

Könyvek a deákság számára. Kiadta a FRANKLIN-TÁRSULAT Budapesten kaphatók minden hazai könyvkereskedésben.

A kard és lant hőse. Ifjúsági regény. Zrínyi a költőről, írta Gaal Mózes. Képes díszkiadás kötvé... 2 frt.

Gaal Mózes ezzel a könyvvel egyik legjobb munkáját adta ifjú barátai kezébe. Zrínyi a költő ideális alakja méltó művésze talált benne, ki azt nagy szeretettel, lelkesítőleg állítja az ifjúság elébe. Széchy pedig odaadással illusztrálta a megragadó szöveget.

A természet köréből. Szemen szedett olvasmányok a serdültebb ifjúság számára. Kiadta Grósz Lajos. Számos képpel. Díszkötésben... 3 frt.

Tartalom: 1. Dr. Lendl Adolf. Temetés a szabadban. — 2. Sajó Károly. A méhek és darazsak fulánka. — 3. Jablonovszky József. A bogárság tanyáiról. — 4. Grósz Lajos. A madarak életéből. — 5. Sajó Károly. A kártékony bogárságról. — 6. Dr. Mágócsy-Dietz Sándor. A virágalom. — 7. Grósz Lajos. A gyümölcs fejlődése. — 8. Dr. Mágócsy-Dietz Sándor. Hol élnek a növények? — 9. Grósz Lajos. Az éj királynője (Viktoria regia). — 10. Dr. Schmidt Sándor. Kirándulás egy homokszem körül. — 11. Dr. Z. s. Egy lap földünk életéből. — 12. Dr. Ilosvay Lajos. Az elemekről. — 13. Dr. König Gyula. Egy lap a természettudományok kezdetéről. — 14. Ö. . . A tömegvonzásról. — 15. Kövesligety Radó. Egy üstökös története. — 16. Kövesligety Radó. A szinkép-elemzésről. — 17. Dr. Klug Nándor. Az emberi test hőmérsékletéről. — 18. Dr. Donáth Gyula. Idegrendszerünkről. — 19. Dr. Hógyes Endre. A vesztéségről és orvoslásáról. — 20. Dr. Hutyra Ferencz. A legkisebb élő lényekről. — 21. Dr. Grósz Sándor. Fogainkról és azok ápolásáról. — 22. D. . . Bőrünkről és ápolásáról. — 23. Kohányi Gyula. Csevegés a fellegekről. — 24. Sajó Károly. Alapítsunk homoki parkokat.

FRANKLIN-TÁRSULAT NYOMDÁJA.

A görög tragikus költőkből. Elbeszélések, írta Church Alfréd, fordította Névy László. Képekkel. Díszkötésben... 1 frt 50 kr.

Church egyike a leghivatottabbaknak azok közt, kik az ifjúság számára dolgoznak s a kritika egyhangúlag dicséri műveit, classikus becsét tulajdonítván azoknak. A jelen kötet tartalma:

Aleestes szerelme (Euripides). — Medea boszuja (Euripides). — Hercules halála (Sophokles: A trachisi nők). — A hét fejedelem Theba ellen (Aeschylus). — Antigone (Sophokles). — Iphigenia Aulisban (Euripides). — Philoketes avagy Hercules ija (Sophokles). — Azamemnon halála (Aeschylus). — Elektra (Sophokles). — A Furiák vagy Orestes fölmentése (Aeschylus). — Iphigenia Taurisban (Euripides). A perzsák, vagy a salamisai ütközet (Aeschylus). — Ion (Euripides).

Zalán futása. Irta Vörösmarty Mihály. Tíz énekben. Gyulai László tíz rajzával. Díszkötésben... 1 frt 60 kr.

Irodalmunk eme legnagyobb eposzát ezzel szépen illusztrált képes kiadásban kapja serdült ifjúságunk.

A Föld felfedezése. Irta Verne Gyula, ford. dr. Brozik Károly. I. A hiresebb utazók a legrégibb időkől a XVIII. századig. II. A XVIII. század hires hajósai. Diszesen kötv. 4 frt 80 kr.

A nagy közönség és a serdült ifjúság számára a felfedezésekről érdekesebben megírt könyvünk nincs a világirodalomban. — Mint minden munkájában, ebben is szerencsésen oldotta meg Verne a földadat, komoly tárgyat vonzóan, könnyedén és érdekfeszítően megírni.

TANULÓK LAPJA

A nmélt. vallás- és közoktatási miniszterium által 1896. május 26-án kelt 26808. sz. alatt, Budapest székesfőváros tanácsa által 1895. augusztus hó 20-án 7376. szám alatt ajánlott középiskolai ifjusági hetilap.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:	SZERKESZTI	SZERKESZTŐSÉG:
Negyed évre... 1 frt 20 kr.	D. RUPP KORNÉL	Budapest, IX., Soroksári-u. 31.
Fél évre... 2 frt 40 kr.	főgymnasiaumi tanár.	KIADÓHIVATAL:
Egész évre... 4 frt 80 kr.	Kiadja a Franklin-Társulat magyar irodalmi intézet és könyvnyomda.	Budapest, IV., Egyetem-utca 4.
Megjelenik minden vasárnap.		Kéziratokat nem adunk vissza.

A MAGYAR NÉV.

A névmagyarosítás hazafias mozgalma évtizedek óta folyik immár szép sikerrel, terjedése azonban mindeddig nem öltött még oly arányokat, hogy ezen arányok a hatványra ne emelkedhetnének.

Sok a barátja, de fölöttébb sok az ellensége is ennek a mozgalomnak. Ritka tárgyat ismerek, a min többször elverték volna a port a gúny suhogójával, mint épen ezen; ritka czéltáblát, a mely felé több rossz élezeret röpitettek volna, mint épen erre. Nagy léhán megszokták, hogy az egészet ne is vegyék komoly számba: ezt az ügyet, a mely oly elválaszthatatlan kapcsolatban áll legszentebb aspirációinkkal!

A mi édes magyar nemzetünk ezeréves főnállásának kulcsa ama esudalatos asszimiláló képesség, melylyel a hozzá került idegen töredékeket a maga testébe tudta olvasztani. Mennyi ural-altáji, szláv és germán elem szívódott föl ezen idő alatt, hogy végkép elenyészsen a magyarság lüktető vérkeringésében!

Mikor egy faj évszázadokiglan nehéz, szakadatlan küzdelmet vív azért, hogy idegen fajokat a maga képmására alakítson, kevés tekintet esik a külső formákra. Az eszmék létért való harcában háttérbe szorúlnak a formák. Ép azért szívből való nagy örömrre ad okot ezen jelszó, hogy: *magyarosodjunk névben!* Azt jelenti, hogy érvényt szereztünk politikai jogainknak, nyelvünknek, kultúránknak, szóval diadalmasan végeztünk a nagy teendőkkkel, most pedig sorát ejtethjük a kisebbeknek. Ezek között első helyet foglal el a *névmagyarosítás* kérdése, melyet ismerjünk el nagy jelentőségűnek és életbevágónak!

Sarkétel, igaz és megdönthetetlen az, hogy minket magyarokat, a kiket egyívé csatol az érzés, gondolkodás és nyelv közössége, szükségképpen össze kell esatolnia egy újabb köteleknek is: *a névmagyarságúnak.* Minden kötelek szorosabbra fűz: ezenképpen a magyar név is bensőbbé, szilárdabbá formálja nemzeti egységünket. Ezt a hivatást végzi a magyar név befelé; kifelé a külföld irányában pedig azt a szerepet teljesíti, a mit a

magyar szó, a magyar zene, a magyar dal. Rajta kell lennünk, hogy megszűnjék a hazánkba jövő idegen álmétkodása, a ki széttekintve, a saját pátriájában megszokott nevekkel találkozik mindenütt. Önként következik ezekből, hogy szép és értékes tett-számba megyen, a mikor valaki leteszi idegen nevét és eredeti magyart vesz eserebe helyette, mert ezzel azt dokumentálja, hogy a magyarság annyira szent előtte, hogy még a külsőségek dolgában is simólni kíván hozzá.

Semmikép sines tehát igazuk azoknak, a kik oly megokolással ragaszkodnak németes vagy szlávossá nevékhöz, hogy ők büszkén hordozzák azt az ismertető jelet, melyet becsülettel viselt apáinknak egész sora. Emberi lényünknek természetes és méltánylandó vonása a kegyelet ápolása; mikor azonban a *hagyományhoz való ragaszkodás* szembekerül a *hazafias kötelességgel*: akkor nincs mit tétozni! Igaz, erős a megszokás hatalma és önmegtagadásba kerül a régítől való válás. Mikor azonban a hagyományoszeretet és hazafias kötelesség között kerül választásra a sor, az idegen mellett maradás nem erény többé, hanem gyöngeség; nem dicséretes kegyeletesség, hanem makacs maradás!

Mindezeket annak ötletéből tartottam kívánatosnak elmondani, hogy az egyetemi ifjúság üdvös és hazafias mozgalmat készül indítani, mely szorosán összefügg *márczius idusa ötvenedik fordulójának megünneplésével.* Mivel is fejezhetné ki a magyar ifjúság lobogó lelkesedését méltóbban, mint azzal, hogy *e szent ünnepnap emlékére idegen nevű tagjai tömegesen magyarosítsák meg nevüket?*

Felhívjuk e gyönyörű gondolatra a magyar középiskolai ifjúság figyelmét! Közötte légióra rüg a derek, életreteremt, szív és agy szerint magyar ifjak száma, a kiknek egyéniségében nincs egy porezika, a mi idegenre ütne, csak egyetlenegy: *a név!* Hadd tünjék el ez az egyetlen idegen iz is! Márczius idusának ötvenedik fordulójára lobogni fog a máglya, melybe azt áldozatul beledobhatja; dobja bele készséggel, örömmel, hazafias hevülettel!

A "CYNTHIA" HAJÓTÖRÖTTJE.

Írták: Jules Verne és André Laurie.

Átdolgozta Gaal Mózes.

6

A márványoszlopos előcsarnok, a kis szobrok, a chinai-vázák mind az újság varázsával hatottak reá. Az inas lesegítette a doktortól a prémes bundát, s kérdezte, hogy minő volt az útja.

Ez alatt Erik a fényesen berendezett szobában járt ide s tova, sorjába szedte a megnézni valókat.

Hirtelen láb-csoszogás riasztotta fel bámulatából, s a mint megfordult, két nőt pillantott meg.

Az egyik idősebb volt, alacsony termetű és szürke hajú, az areza meglehetősen hideg, a tekintete csaknem büszke. Csodálkozva nézett a parasztfiúra. Ez az érdemes hölgy a doktor házában a vezetője volt: Greta-Mária-nak hívták, az összes szolgaszemélyzetnek ő volt a feje.

Mellette állott a másik, tizenegy-tizenkét éves leányka. Erik úgy nézett rá, mintha tündérisasszony lett volna; kék selyem ruha volt rajta, a nyakán és vállán drága csipkedisz, dús szőke fürtje alá omlottak vállára, haját rubinköves pillangó szoritotta össze, halavány areza és ragyogó szeméi sajátos hatással voltak a fiúra.

— Örvendek, nagybácsi, hogy újra láthatom. Kellemes volt az útja? — kiáltta a leányka, s a doktornak a nyakába borult.

Eriket alig méltatta egy futó pillantásra.

A doktor szintén megölelte és megcsókolta unokahugát, az idősebb nővel kezét szoritott, s intett Eriknek, hogy jöjjön közelebb.

— Kajsa, és ön Greta asszony, ime fogadják szeretettel Hersebom Eriket, a kit magammal hoztam Norvégiából... Te pedig fiam, ne félj itt semmitől — tevé hozzá jó akarrattal. Greta asszony nem olyan szigorú, mint a minőnek látszik, unokahugom, Kajsa, pedig szintén jó indulattal lesz mindig irántad. Ugy-e, kis lányom? S a nagybácsi megcízirógatta szeretettel a kis tündér arezát. A kis tündér mindössze megvetően rándított egyet a vállán. Ez volt a felelete. Greta asszony sem volt valami túlságosan elragadtatva a jövevény fiúcska láttára.

— Doktor úr, ha szabad kérdeznem, micsoda fiú ez? — kérde Greta asszony.

— Majd elmondom apróra a dolgot, hanem előbb jó lenne valamit ennünk, mert éhesek vagyunk ám.

Fényesen és dűsan megterített asztal köré telepedtek. Erik egyik bámulatból a másikba esett, ő bezzeg nem volt ilyesmire hozza szokva Norvégiában. Bizony esetlen volt szegény ebben az új környezetben, s Kajsa kisasszony gúnyos pillantásai minduntalan reá vetődtek. A nagy izléssel feltalalt gazdag ebédet jóformán úgy fogyasztották el, hogy egyik sem szólott egy szót sem. Ebéd után a doktor leült egy pamlagra, Kajsa zsámolyt tett a bácsi lába alá s reátámaszkodott nagybácsiának a térdére; ez alatt Erik az egyik ablakhoz ment, s kinézett az utcára.

— Jer, fiacskám, — szólalt meg a doktor az ő csengő hangján, — ülj le te is ide mellénk, s mondd el, hogy mi a véleményed Stockholmról?

— Az utcái nagyon sötétek, nagyon szürkék, a házai nagyon magasak — felelé Erik.

— Meghiszem azt, valamiskével magasabbak, mint a norvéi házak, — viszonzá a doktor mosolyogva.

— Nem láthatja az ember tőlük a csillagokat — jegyzé meg a fiú.

— Hja, mi az úri negyedben lakunk — veti közbe csipősen Kajsa. — Csak a hidon kell átmenni, ott láthat elég széles utcákat.

— Láttam, a mikor az állomástól bejöttünk, de a legszelebb is sokkal szűkebb, mint a norvéi fiord! — vágott vissza Erik.

— Norvé valami szörnyű kis fészkek lehet! — ingerkedik Kajsa.

— Szörnyű kis fészkek! — méltatlankodik Erik. — A ki ilyet mond, Kajsa kisasszony, annak nincs szeme... Hja ha látta volna a mi gránitszikláinkat, melyek a tengerpartján fölmeredeznek, a mi hegyeinket, a mi jégmezőinket, a mi fenyeveinket; aztán a végtelen tengert, a viharkorbácsolta hullámokat vagy a szeliden elsimuló tenger ringó tükrét, az ezer meg ezer tengeri madarakat, melyek a levegőg tengerében úsznak!... Ó be szép mindez... százszor szebb, mint a világ legszebb városa!

— Nem beszéltem a vidékről, hanem a házakról! — jegyzé meg Kajsa. — A parasztnak házai esupa viskók, úgy-e nagybácsi?

— Ugy van leányom, a parasztnak viskóik vannak, s a te apád és nagyapád, valamint én ilyen viskóban születünk — felelé komolyan a doktor.

Kajsa elpirult és hallgatott.

— Igaz, csak fából épült házikók vannak ott, de érnek annyit, mint ezek a paloták... Ha esténként a tűz körül ültünk, édes apám földözta a hálót, édes anyám pergette a rokkát, s mi: Ottó, Vanda meg én a kis léczán összebujtunk és mesélgettünk, künn pedig ordított a szél, de nem árthatott a hazatért halásznoknak, mi olyan boldogok voltunk együtt... ebben a szép házban sem lehetnénk boldogabbak — mondá egyszerű, de mély érzelemtől áthatott hangon a fiú.

— Ez nem a legszebb szoba, mutatok én önnek ennél még sokkal szebbet; ha a szalont látná, akkor bámulna még igazán!

— De itt nagyon sok a könyv...! Van a szalontban is?

— Eh, mit a könyvek!... Ki beszél itt könyvekről?... A bársonyszékek, a csipkés selyem függönyök, a francia inga-óra, a keleti szőnyegek!

Erik ügyet sem vetett ezekre a pompás dolgokra. A könyves szekrényt nézte minduntalan. Neki sokkal jobban tetszettek a könyvek.

— Előveheted azt, a melyik neked tetszik, s olvashatsz! — mondá jószágon a doktor.

Eriknek nem kellett ezt kétszer mondani. Csakhamar kikeresett egy vaskos kötetet, leült

a szoba egyik szögletébe s belemerült a könyv olvasásába.

Nemsokára két idősebb úr érkezett. A doktor barátai voltak, a kikkel esténként kártyázni szokott.

Az egyik Hochstedt tanár volt. Hideg arezú, roppant komoly és kimért úri ember. A másik egy mozgékony, jó kedvű, poczakos úr: Bredejord, úgy jött be a szobába, mintha puskából lötték volna ki; Kajsának megcsókolta a homlokát, s a házigazdával melegen kezét szoritott. Bredejord a stockholmi ügyvéd-világ egyik legkiválóbb képviselője volt.

— Nini, kit látok ott... Egy csukamáj-halászfiút... avagy inkább egy bergeni bundást? Lám, lám... Gibbont olvassa angolul! Az ám, angolul, s egészen belemerült... Fiam, érdekel téged az a könyv? — kérde Erik-től.

— Nagyon érdekel, uram, már régóta vágytam, hogy elolvashassam. Ez az első kötete a «Római birodalom hanyatlásának» — felelé gyermek-i örömmel Erik.

— Lánzosadta... Úgy látszik a bergeni bundások szeretik a komoly olvasmányokat — kiáltott fel esodálkozva az ügyvéd. Igazán Bergemből való vagy?

— Norvéi vagyok, Bergentől nem messze...

— Lám... lám...! A többi norvéieknek is ilyen barna haja és fekete szeme van, mint neked?

— Nem uram, bátyámnak, húgomnak, s a többieknek mind olyan szőke a haja, mint a kisasszonynak — felelé Erik. — Csakhogy nincs olyan csipkeruhájuk — tevé hozzá mosolyogva — no meg nem hasonlítanak hozzá.

— Mit keresel itt Stockholmban, fiam? — kérde tovább az ügyvéd.

— A doktor úr oly kegyes lesz és taníttatni fog engem.

— Lám... lám! — kiáltott fel az ügyvéd egyet szippantott a burnótos szelenczéből.

Az ügyvéd szeretett volna még egyet-mást tudni, de a doktor intett neki titkon, hogy ne faggassa. A beszéd aztán rátért a stockholmi eseményekre, Greta asszony előkészítette a játszóasztalt, s a három jó barát el kezdett kártyázni.

Tíz órakor Kajsa theát készített az uraknak egy pompás szamovárban, s ügyesen felszolgálta nekik. Greta asszony hívta Eriket, hogy kövesse őt,

elvezette egy csinos kis szobába, mely a második emeleten volt. Ez lesz az ő szobája.

A három jó barát egyedül maradt.

Bredejord kezdé a szót:

— Hát már megtudjuk valahára, hogy miként került a házadba eza norvéi halászfiú, a ki Gibbont angolul olvassa? Avagy titok, melyet bolygatnunk még nekünk sem szabad?

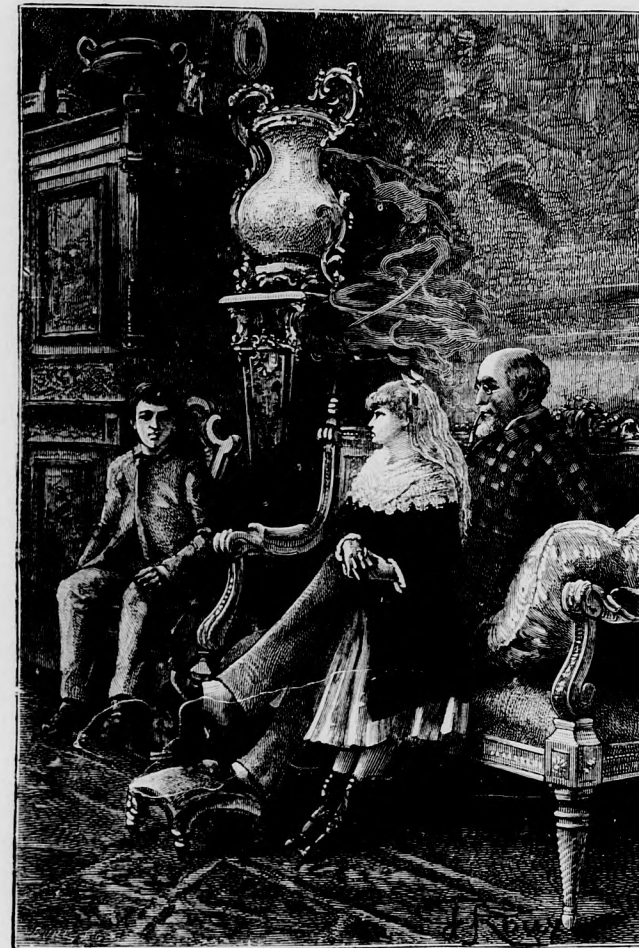
— Éppenséggel nem titok, el is mondom szívesen nektek a fiú történetét, ha a szó köztünk marad — felelé Schwaryenrona doktor.

— Tudtam, hogy van valami a dologban: hadd halljuk, ne félj, nem adjuk tovább. Megvallom, az a gyerek reám nézve már most is valóságos rejtély.

— Igazad van, egy eleven rejtély,

melynek, ha Isten is úgy akarja, én leszek a megfejtője. Elmondok mindent, a mit róla megtudtam, s kíváncsi vagyok, hogy a végső következtetésben egyetértetek-e velem? A doktor elmondott mindent apróra. Hogyan találkozott Erikkel a norvéi iskolában, mit tudott meg Maláriustól és Hersebomtól, mikor fogta ki a halász a bölesöt, hogy a bojén *Cynthia* név állott, a csecsemő ruháján *E. D.* betűk, lyakán az arany-lánccal, a korálkövek, a kis érem, rajta a latin jelszó, végül, hogy Erik mennyire különbözik külsőleg és belsőleg a norvéi gyermekektől.

(Folyt. köv.)

«MI A VÉLEMÉNYED STOCKHOLMRÓL?»

JÉGVIRÁGOK.

A *Tanulók Lapja* számára írta: Kemény Aladár.

Bence ott feküdt kinyújtózva az öreg divánon és morfondírozott. A másik szobában nagy és vidám társaság zajgott, várva azt a jelentőséges zökkenőt, mikor az ő esztendőből átfordulunk az új évbe. Mert hát Szilveszter estéje volt. Hogy lehet hát, hogy Bence, a Rétháti-család szemefénye, a balavári gimnázium legelső diákja, a vakáczióra hazatért fiú itt gubbaszt egyes-egy-magában az öreg divánon? Miért vonja ki magát az általános vigasságból, a mikor kutyabaja sincsen?

Igaz, ő azt mondta a lágszívű mama nagy aggodalmára, hogy fáj a feje s bevonul egy kis heverőre a hátsó szobába: de hát ez csak afféle jámbor füllentés vala. Mert tudnivaló, hogy a Rétháti familia egyetlen fia böles fej, még pedig a javából: nem hiába nevezik őt a balavári gimnázium oszlopos deákjai gúnyosan «*Schoppenhauer*»-nek, mert eme kiváló böleselkedő írásait szokta ő emésztgetni nagy mohósággal. Sötét pesszimizmussal nézegette aztán e világi dolgokat az emberséges Bence és ha társai — a kicsinyes filiszterek! — e miatt csipkedni merészelték, szánakozó sóhajjal cizálta fejükre a «*Puralipomena*» szerzőjének kifakadását:

— Oh ti «*Dutzendwaare der Natur!*»

Csodálhatjuk-e, hogy a jeles ifjú nem érezte magát jól a vigságos gyülekezetben? Ó, a ki esküdt ellensége volt minden «sablón»-nak éshagyományápolásnak, ő, a ki fönnen hirdette, hogy egyik nap olyan, mint a másik s ennek okából senki fiát sem gratulálta meg neve napján, sőt a maga születésnapjáról is csak úgy emlékezett meg, hogy méltóságos lenézéssel költötte el a hazuról küldött jófélekét: ő csak nem állhatott be az újesztendő-várók közé!

Fejfájás ürügye alatt otthagyta hát a társaságot és duzzogó majesztiással nyújtózott végig az öreg kanapén. Egyideig csak füstölgött magában, aztán elővett egy testes könyvet és olvasni kezdett. Annak a könyvnek címlapjára pedig az volt írva, hogy: AENEIS... Igen, AENEIS, akármily hitetlenül mosolyogtok is, kedves olvasóim. Ugy-e, mily csudálatos, szinte hihetetlen: egy diák, a ki Aeneist olvas az iskolán kívül? De az emberséges Bence nem volt közönséges diák és bogarai mellett valóban kitünő tulajdonságokkal díszkedhetett, első sorban: alapos tudománnyal. Tanárai megjósolták neki, hogy tudós válik belőle, nagy tudós, ha a megkezdett ösvényen halad; lágszívű mamája pedig nem egyszer csapta össze kezeit a szomszédság előtt: «Káptalan ennek a gyereknek a feje, valóságos káptalan!»

Bence hát az AENEIS-t olvasta, annak VI. énekét, a hol Aeneasnak alvilágba szállásáról és az alvilág rejtelméről esik törül-hegyre szó. Százszor is lemorzsolta ő már ezt a részt, betéve is tudta úgy nagyjából, de azért most is változatlan szere-

tettel hevült bele a halhatatlan Vergilius klasszikus világába.

Oh, ezek a régiek! gondolta mosolyogva, ezek ugyan biztosak voltak a dolgukban! A mai ember váltig törheti a fejét, mi sorsra jut, ha majd egy nap búcsút vesz az árnyékvilágtól. Ők azonban teljes nyugalommal halhattak meg: hisz látatlanban ismerték az ő Elysiumuk-nak, meg Tartarusuknak minden zegét-zúgát. Csoda, hogy a területét föl nem mérték kataszteri holdakban, mint Réthát kisközség külsőségeit meg belsőségeit!

Ezzel ép ama passzusnál, hol a boldogtalan Palinurus temetést eseng Trója hősétől, megszakította az olvasást. A mulatozó társaság zaja csak zsongó morajként hatott ide a nagyszobából. Künn gyönyörű éjszaka volt. Hogy világított a hold! Bence élvezettel nézte, a hogy fénye ráomlott az ablak jégvirágaira. Akáresak valami szűrt ezüsből való esőndes ár, melyből virágok sarjadnak ki. Mily fantasztikus alakú növények voltak ezek a jégvirágok! Szirmaik soha nem látottak, karélyaik esodálatosak és hosszú ágat-bogot, selymes kacsokat eregettek...

Káprázik-e a szemed, emberséges Bence? Szent, hogy büvereje van a holdsugárnak! Mert ni... ezek a jégvirágok különválnak az ablaktáblától, megmozdulnak, iringálnak, inganak-lengenek az ezüstös fényben és leereszkednek, nem messze a Bence fekvőhelyétől... Most nézz oda! Uramfia! ezeknek a jégvirágoknak nincs is virágformájuk immár! Fejük van, törzsük meg karjaik vannak, teljesen emberi az alkatuk és hosszú, sávo-lyos lebernyeg borítja őket talpig. A hogy Bence rájuk néz merően, hit alatt vallaná, hogy a *chiton* viselik, a görögök nemzeti köntösét: így látta ő azt lerajzolva régi könyvekben.

S hogy kétsége ne tartson sokáig, megszólalt az egyik, jégvirágból emberalakká vedlett árny:

— Ototoi!

Ez a klasszikus fölajdulás nem hangzott újság gyanánt Bence fülében. Hallotta már ő azt valamelyik aiszkhyloszi szomorújátékban. Annál feszültebb figyelemmel fülelt a folytatásra:

— Ototoi! A magasságbeli Héliosz tűzvérű kancaái újfent körülzánguldották a mindenségnek a morajló Okeanosztól jelölt határait. És a mi bolyongásunk kinja nem ér véget, sőt örökkévalónak látszik. Hajh!

A legtisztább görögséggel beszélt és szava jámbusokban zengett, mintha valami fájdalmas tragédiát szavalna. Bence elhülve csapott homlokára:

— Szent Isten! Hisz ez *Aiszkhylosz*, Aiszkhylosz, az isteni tragédiaköltő, az *Óreszteia* halhatatlan szerzője! Mily szerenese szerény lakomra! Sietek, hogy székkel kínáljam meg a dícsőt.

Fel akart emelkedni, valami megmagyarázhatatlan erő azonban oda szögezte a kanapéhoz. Arra szoritkozott hát, hogy megilletődéssel szemlélje az isteni Aiszkhyloszt, a ki különben torzborz, zsémbes öreg urnak látszott.

— Hajh! — vette fel újból a szót a halhatatlan — mi a szöghajú To-nak keserve, Niobé-nak anyai bűje, Itysnek bánata az én határtalan szenvedéssemhez képest! Óh jaj, óh jaj nekem!

— Kedves mester! — vágott közbe egy csúfondáros ráspolyhang, kár az iamboszokat pazarolni! A fellegtorlasztó Zeüszre! nincs igazad. Mi, szegény temetetlen lelkek gyalogszerrel, ázva-fázva bolyogjuk be az égvilágot ezer meg ezer éve immár; te meg kényelmes kothurnuszokon, vastag tragikai palástban lépkedhetsz és nevensz a mi bajunkon.

Ennek az alacsony, pohos emberkének szavaira, a kit egyébiránt *Chrysis*-nak hívnak és életében dúsgazdag pénzváltó vala Korinthoszbán világosság gyuladt föl Bence előtt.

— Most már értem! Szellemek ezek, még pedig nem holmi hétköznapi, tuczatszelleme, hanem hajdankoriak! Mivelhogy valami uton-módon temetés híjával maradtak, az alvilág be nem fogadhatta őket. A szerencsétleneket arra kárhoztatta a végzet, hogy 3000 esztendeig bolyonganak az űrben, míg a Styxi vizekre alá szállhatnak. Így zengi az *Aeneis* VI. énekében a dícső Vergilius. De hogy mért éppen az én szerény szobámat választották pihenő helyökül, arról fogalmam sincs.

(Folyt. köv.)

A VÁROSLIGETI JÉGRŐL.

Képeinkhez.

Annak a hangos, derűs világnak, a mely e két festményről reánk mosolyog, a városligeti tó hatalmas jégpályája a színhelye. Ezen a helyen ad találkozót egymásnak a budapesti társadalom araja-nagyja, hogy élvezzék a koresolyázás örömeit. Künn a pályán szép hölgyek, elegáns urak, vidám deákok, a kik kipirult orczával suhannak tova a sima jégtükrön; benn a melegedő terem ablakai előtt jókedvű mamák és éltesebb urak, a kik beszélgetésbe elegyednek és végül megállapodnak, hogy legpompásabb a koresolyázás sportja — ha úgy nézik a kandalló mögül.

Képeinknek egyike *Nadler* festőművész munkája: a millennáris kiállítás ma is fennálló vajdahunyadi vára előtt mutat be egy vasárnap délutáni koresolyázást; a másik *Neogrády* Antal esetjét dícséri; az új koresolya-palota külsejét mutatja be, a mikor leginkább kezdők próbálgatják nem annyira szárnyaikat, mint lábaikat a sikamlós terénumon.

Hogy mily általános elterjedtségnek örvend a koresolyázás sportja, igazolja ama tény, hogy a budapesti koresolyázó-egylet, mely 1869-ben alakult meg, mai napság már 8000 tagot számlál. Az egyesület évi bevétele közel százezer forint s e

tekintetben Magyarországon csak egy sportegylet áll fölötte, a lovas-egylet. Jégpályája pedig úgy nagy kiterjedése, mint szakszerű berendezése dolgában ritkítja párját Európában. M. M.

A TÍZ SZOBOR.

Ragyog a nap, a felhők szétoszoltak!
A hős magyar im újra ünnepel!
E nagy napon imára egyesüljön
Szabad hazánkban mindenik kebel.
Új korba léptünk és a kor hatarán
Szívünk egy hő imában összeforr.
Újja születünk és új életünknek
Határköveként áll a tíz szobor.

Imádkozunk! és esdeklő imánkba
Foglaljuk jó uralkodónk nevét,
Ki egyetlen szavával lángra gyújtá
Minden magyarnak érező szívet.
Az összeesengő szívek dobbanása
Zsolozsmaképen száll az égre fel,
És nagy királyunk drága életére
Az ég urától áldást esdekel.

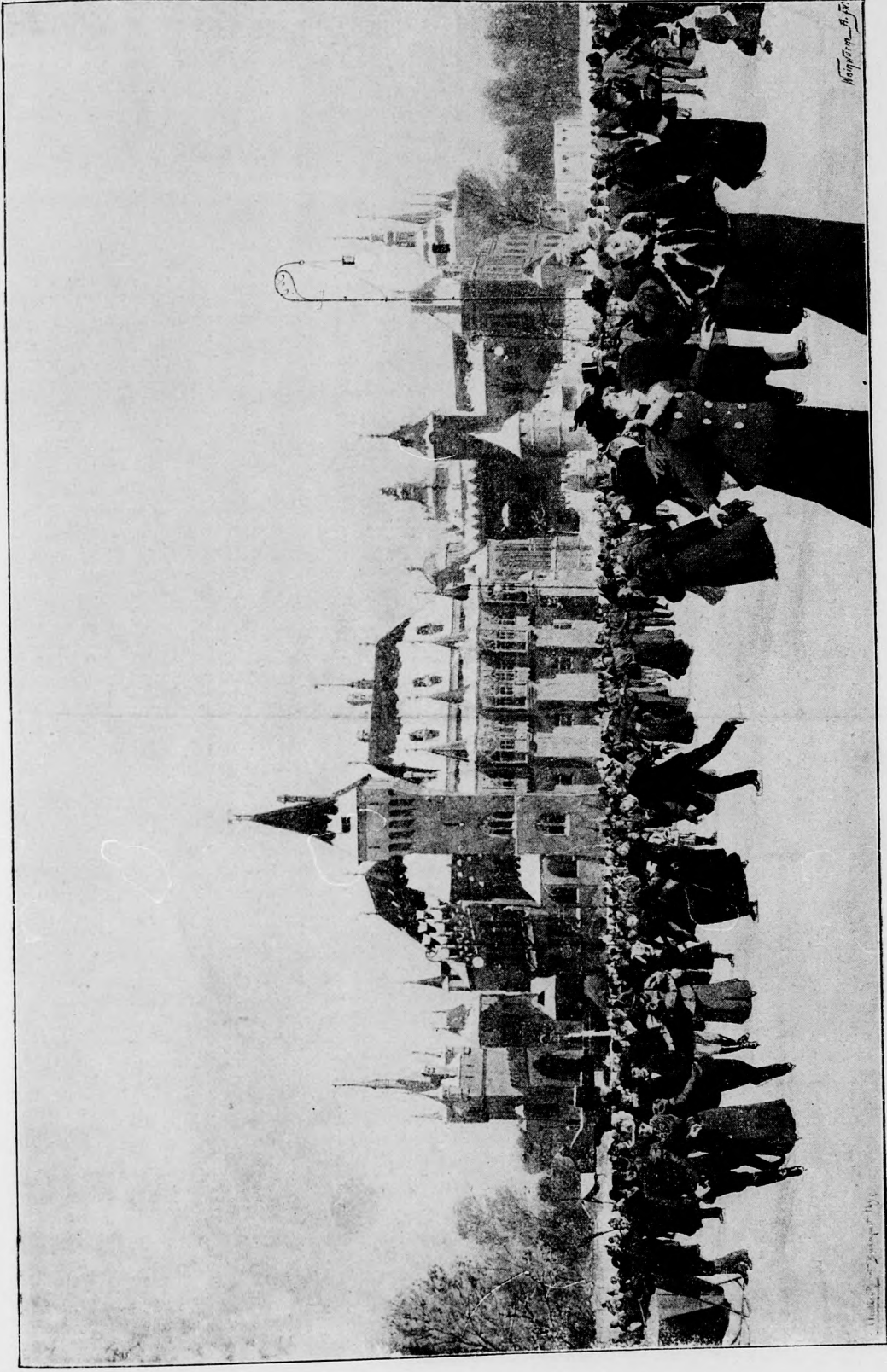
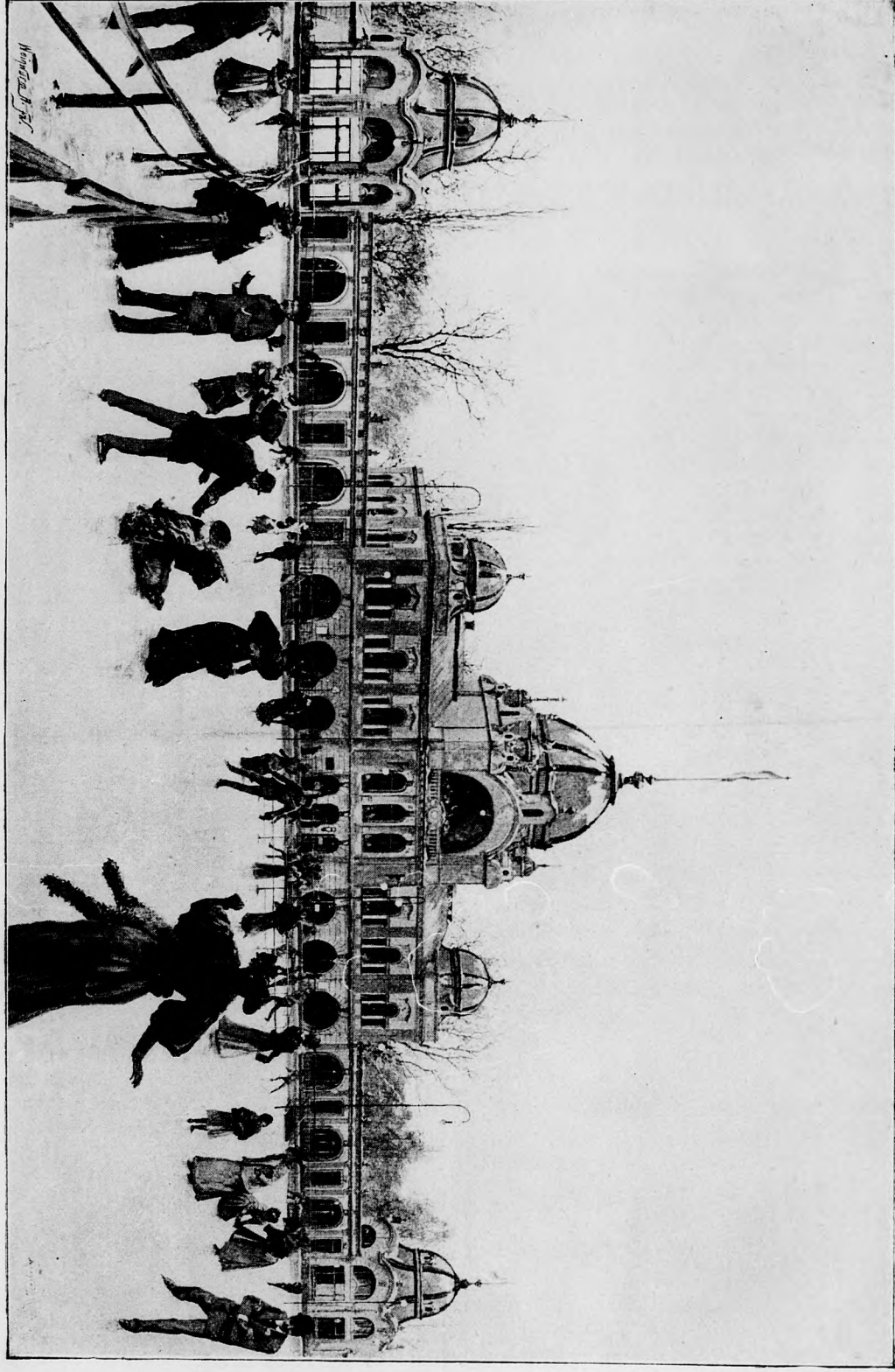
A tíz szobornál, melyek ércből lesznek,
Saját magának fényesbet emelt:
A szeretet és hála oltárképét,
A mely betölt most minden hű kebelt.
Az ércszobrot ledöntheti a szélvész,
Vagy az időnek örölkő foga,
De azt, a melyet sziveinkbe véstek
Nem mossa el a zord idő soha! —

Ó, hány vihar dül fel szép hazánkat!
Ó, hány villám dördült honunk felett!
Isten megőrzé mindig ezt a földet,
Mely most az áldás szép országa lett.
A vad pogány és belviszály sodorta
Oly gyakran vészbe, bajba nemzetünk!
De romjain az új ország felépült:
«Isten velünk, ki akkor ellenünk!»

S a nagy viharban ott valának *ők* is:
Velünk együtt küzdött e tíz nagyunk.
Isten után, az ő dícsőségük, hogy
Kicsiny, de mégis *egy* nemzet vagyunk.
Karddal s a tollal harezolának mindig:
Éltek s ha kellett, haltak a honér!
Oh, ennyi nagy erény jutalmaképen
Az ércszobor — esekélyke pályabér!

Imára gyűltünk s összetett kezekkel
Adunk hálát hatalmas Istenünk,
Hogy nem hagyál el ezredeven által,
Hogy vészbe, bajba' itt valál velünk!
S most is velünk vagy! Régen várt dícsőség
Ragyog fenn minden honfi-homlokon
És hő fohász buzog minden kebelből,
A melyben az érzés velünk rokon.

A VÁROSLIGETI JÉGPÁLYÁRÓL. — A KORSOVÁZÓ-EGYLET CSARNOKA A NAGY TÓ PARTJÁN.

A VÁROSLIGETI JÉGPÁLYÁRÓL. — KORSOVÁZÓK A TÖRTÉNETI KIÁLLÍTÁS ÉPÜLETEI ELŐTT.

A tiz szobor, mely büszkén néz a múltba,
Jövő dicsőségünknek záloga.
Él még a nemzet! és az életéhez
Megvan, miként volt eddig, a joga.
Tekintsünk vissza elmúlt életünkre,
Nézzünk reményvel a jövő felé
És bizva lépünk által a határon.
A merre Isten mennünk rendelé . . .

Mokry Ferencz.

Ott volt-e Toldi György Laczfí seregében?

5.

A «Tanulók Lapja» egyik novemberi számában ezt a kérdést tette fel valaki, melyre érdekes és bonyolult volta ellenére még senki sem gondolt. Egyszersmind argumentumokat hozott fel, melyekkel bizonyítani igyekeztek azt, hogy György ott volt a nádor seregében. Első bizonyítékul azt hozta fel, hogy abból a körülményből, hogy Toldi Miklós a Laczfí Endrével való találkozás után nagy bánattal hazafelé «ballag», s bátyját már otthon találja, az következik, hogy Toldi György negyvened magával kivált a nádor seregéből, mert édes anyját akarta meglátogatni, s a kész haszonnak felét fölelni, más felét magával vinni. E következtetés teljességében véve nem mondható helyesnek: miért ne jöhetett volna Toldi György ugyanakkor Budáról, mikor Laczfí nádor Erdélyből? Abból, hogy valakivel előbb találkoztunk, s azután más valakit ott-hon találunk, nem következik az, hogy e két egyén együtt jött.

Másik érve az, hogy György bizonyára nem maradt volna tovább Nagyaluban 3—4 napnál, ha Miklós a gyilkosságát nem is követi el, épen mert a nádor seregéből kiváltván, annak Budára érkeztekor ő is ott akart már lenni. Ezzel szemben Arany határozottan kimondja: György csakis azért ment oly hirtelen Budára, «hogy Lajos királynál megássa a vért», t. i. öcsésének. (VIII. é. 1.)

Harmadszor azt hozza fel a czikk írója, hogy Toldi Györgynek a királynál tett látogatása nem csupán öcsése vadolása, hanem a hadból visszaérkezése utáni tisztelgése volt s e tisztelgést akarta felhasználni, hogy beszéd közben szóba hozza öcsése gyilkosságát és az így felszabadult örökséget a maga részére nyerje meg. Ezen argumentum semmikép se bizonyítja arra, hogy György ott volt a nádor seregében. Sőt, ha György valóban hadból jön meg, úgy vagy a király, vagy ő maga megemlítené ezt. A királynál tett látogatásának főcélja az örökség megszerzése volt, esetleg pedig Toldi tisztelgése udvari szolgálatának megkezdése előtt. Azonkívül Arany is említette volna, ha György hadból jön.

Azt se lehet bizonyítéknak tekinteni, hogy György Budáról való jövetelét anyjának előre bejelentette volna, s ez esetben Miklósnak is kellett volna róla tudnia. Azonban miért ne szánhatott volna György anyjának meglepetést? Továbbá inkább azt lehet mondani, hogy György megüzente volna a nádorispánnal való jövetelét.

Czikkíró azon érve, hogy Miklós gondolatja: «Hát ki volna úr más széles e határban? Toldi György talán, a róka lelkű bátya. Ki Lajos királynál fenn a tányért váltja?», nem következtet arra, hogy György Budáról jönne, ez csak állandó lakhelyére céloz, teljesen igaz, csak hogy semmit se bizonyít és semmit se czáfol.

Az pedig, hogy György akkor is jelen lett volna, mikor a nádorispán Miklóst parasztnak nevezve, vérg sérti, teljes lehetetlenség. Ha Miklós látja bátyját a seregben (a mi valószínű), akkor bizonyosan visszafel Laczfínak: «Ott a bátyám, Toldi György, láthatod, hogy előkelő nemesi családból vagyok» stb. Vagy pedig bátyjára mutatva kiáltott volna: «Bátyám miatt vagyok paraszt!» Arany Jánosról se lehet feltételezni, hogy nem szembesítette volna a két testvért, ha már találkozottja őket. E szembesítés pedig egészen más irányt adott volna a költeménynek.

Az pedig, hogy Toldi György még akkor is előbb ért volna haza, mint Miklós, még ha ott lett volna is a seregben, szintén nem bizonyít semmit, valamint Bence mondása sem, hogy György «visszamegy» Budára. (IV. é. 18.)

De az már kérdés tárgya lehet, hogy Györgynek ottléte a nádor seregében nem változtatna a II. énekbeli párbeszédén. Ha György rátámad Miklósról, hogy henyel a mezőn, lusta, készakarva nem dolgozik, noha erős, mint marha, akkor Miklós visszavágott volna neki: «Láttál a mezőn, nem lustálkodtam!» stb.

Ha Toldi György ott van a nádor seregében, miért kérdezte volna Laczfí az utat? Ott van György, ő csak ismeri a nagyfalusi vidéket, az ő birtoka mellett. Továbbá az, hogy Toldi György előbb kivált volna a seregéből, az se tételvezhető föl: György elkísérte volna birtoka végéig a hatalmas főurat, vagy vezetőket adott volna melléje, sőt esetleg meghívta volna pihenésre birtokára Laczfí. Menjünk tovább, György ott van a seregben, Laczfí látja az óriás erejű Miklóst, bizonyára kérdezte volna, hogy ismeri-e György a fiút, hisz az ő birtokán lakik. Ha György ott van a seregben, úgy elől ment volna a nádor mellett, így öcsése meglátta volna, s ismerve Miklós heves természetét, azt nem teltetjük föl, hogy Miklós nem kerül összeütközésbe bátyjával. Továbbá az egész dolog egy történelmi tény nyel kerül összeütközésbe: t. i. hogy a nádor csak saját tiszti bandériumát vezethette a harcba, s Toldi György, mint zászlós úr nem állt az ő vezetése alatt. De ezek mind csak a részletekre vonatkoznak, a fő argumentum az, hogy akár György, akár vezető van a nádorispán mellett, úgy Laczfí Endre nem kérdezősködik az út felől, nem sérti meg Toldi Miklóst, Miklós haragja és bánata nem lesz olyan, a milyent a költemény meséjének fejlődése megkíván, tehát a mese elváltozik s az események másképp *kénytelenek* fejlődni. Mert hiszen az első ének második fele, az egész II. ének és csaknem az egész III. ének alapja Miklós nagy felindulása, s lelki fájdalma. Ezekből látjuk azt, hogy bármely olvnmű kutatgatás, mely Toldi Györgynek a nádorral való jövetelére vonatkozik, *helytelen*; minden erre vonatkozó argumentum *hibás*.

Kármán Miklós.

E közleménnyel a kérdést tisztázottnak és eldöntöttnek jelentjük ki. Valamennyi fejtegetés hathatósan bizonyítja, hogy Toldi György *nem* volt ott Laczfí seregében. A kik ezt bizonyították, szépen, helyesen okoskodtak s míg egyrészt a tárgy iránt való vonzalmuknak adtak kifejezést, másfelől azt is bebizonyították, hogy a mi ifjúságunk szívesen érdeklődik oly dolgok iránt, melyek tanulmányai körébe tartoznak.

Ilyen fajta kérdéseknek bármikor szívesen helyet adunk lapunkban ezután is. Szerk.

Nansen utazása lábszánkón Grönlandon keresztül.

— Közli: Szivos Béla. —

UTAZÁS LÁBSZÁNKÓN.

Ezekon kívül vittek aztán még magukkal különféle tudományos eszközöket, a melyek egyebek közt az útirány meghatározására is szükségesek voltak. Voltak puskáik is, melyek esetleg részint védelmül, részint vadászatra szolgáltak.

Utoljára hagytuk a legfontosabb kellékek egyikeként a megemlítését. Ez volt a *lábszánkó*, a melynek segítségével ezt a nehéz utat meg szándékoztak tenni.

A lábszánkó hasonlít a mi kocsolyánkhoz, csak hogy ennél sokkal nagyobb, nevezetesen hosszúsága úgy egy ölnyi szokott lenni. Ez aztán nem engedi az embert még a puha hóba se lesüpedni, hanem a legnagyobb könnyedséggel és szélsőséggel esúszhat rajta végig.

A lábszánkó főképen az északi népek közt van használatban, legnagyobb mesterei pedig a norvégok, lappok és finnekek. A legutóbbi időben már nálunk is tettek ezzel az eszközzel kísérletet, egy-

előre azonban inkább csak testezés és mulatság céljából.

A ki a lábszánkóval jól tud bánni, az bámulatos dolgokat képes vele végrehajtani. Eléri rajta a futó nyulat vagy rókát, hegynek fel, hegynek le épen olyan biztosan rohan, mint a sík földön s a legesebebb síklás közben képes 10—15 méter magasságból úgy leugrani, hogy talpra esik és megszakítatlan gyorsasággal folytatja tovább útját. Beszélnek egy lábszánkósról, a ki 30 méter magasságról is leugrott s alá érve akadálytalanul tovább futott. Olyan is elég van, a ki, midőn valamely magaslatról leugrik, e közben 20—25 méternyi távolságot repül át, míg ismét havat ér a lába.

Jó úton a gyakorlott lábszánkós naponként mintegy 100 kilométernyi utat tesz meg, bár fogadásból vagy kényszerűségből ennél sokkal nagyobb távolságokat is be lehet futni. Így pl. egyszer egy versenylábszánkózás alkalmával a nyertes 50 kilométert kevesebb mint 4 és fél óra alatt futott be, pedig a terület dimbes-dombos erdővidék volt, telve mindenféle hátráltató akadályal. Egy másik 21 óra alatt 220 kilométert futott be.

Nansen és társai is mindnyájan jó lábszánkózók voltak, remélték tehát, hogy annak segítségével sikerülni fog nekik Grönland jégsivatagjain is keresztül vergődni.

MEREDEK LEJTŐN.

Elindulás Grönland felé.

Hajóra szállás Izland szigetéről. A foka és vadászata.

VESEDELMES UGRÁS.

Midőn Nansen a nagy utazásra mindent rendbe hozott, társaival együtt hajóra ült, hogy Izland szigetére jusson, onnan pedig valamely fókavadász-hajóval Grönland keleti partjai közelébe érhesse a hol majd tulajdonképeni nagy utazása megkezdődik.

Csakugyan talált Izlandban egy ilyen hajóra, a «Jázon»-ra, mely a legjobb fókavadászok közé tartozott, mert a megelőző nyáron is vagy 1600 fokát fogott.

Junius 4-ik napjának estéjén hagyták el az izlandi partokat, melyek nemsokára eltűntek szeméik elől s belejutottak abba az elhagyott tengerbe, melyen már nemsokára jégablakok kezdtek uszkálni. Eleinte csak egyesével, azután mind sűrűbben; s már messziről lehetett hallani a zajt, a mit az egymáshoz csapódó jégdarabok okoztak, majd a hajót is horzsolya hol egyik, hol másik s pedig némelyik olyan erővel, hogy az egész hajótest megrendült bele.

Nemsokára több fokát lehetett látni, a mint a jégablakon nyugodtan heverésznek. Erre a kapitány elhatározta, hogy vadászatot rendez rájuk s a hajó egyik csónakját vízre eresztvén, néhány emberrel a fókák felé küldte. Ezen emberek közt mindig kell lenni egy kitűnő lövőnek, mert fókéknek az ügyességétől függ az eredmény.

A fókavadászat lefolyása igen érdekes. A mint a jégablak lómán heverésző foka észreveszi, hogy csónak közeledik feléje, felüti fejét s kíváncsian bámulja a rá nézve különös jelenséget, de a mint látja, hogy a csónak egyre feléje közeledik, nemsokára láthatólag nyugtalan lesz, fejét ide-

oda forgatja, majd egészen közel esúszik a jég-tábla szélére, hogy onnan szükség esetén hirtelen a tengerbe menekülhessen. De egyelőre meg csak halogatja ezt, mert mód nélkül kíváncsi természetű lévén, a meddig csak lehet, nagyon szeretné még a csónakot bámulni.

Hanem midőn már majdnem puska lövésnyire közeledett a csónak, akkor csakugyan komoly aggodalomba esik a foka, hogy de bizony már több lesz a kettőnél s elhatározza, hogy a kellemes látványnak végét szakítja s bele ugrik a tengerbe. Még közelebb esúszik hát a jég-tábla széléhez s fejét is lehajtja a víz felé, mert mindig fejjel szokott a vízbe ugrani.

A mint a vadászok ezt a pillanatot észreveszik, egyszerre mintegy jelszóra, óriási ordításba törnek ki. A foka pedig meghallván e különös lármát, hirtelen visszakapja a fejét, elhalasztja a leugrást s kíváncsian figyel, hogy mi lehet az?

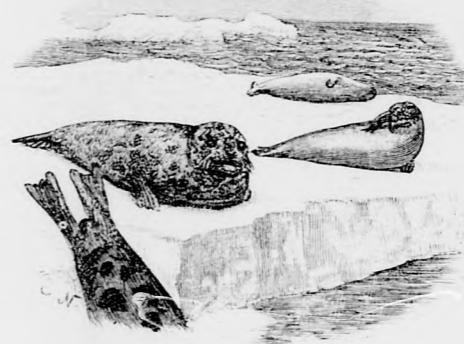
Ezt az időt pedig felhasználják a vadászok s teljes erejükből a legnagyobb sebességgel eveznek a foka felé. Ez megint elkezd nyugtalanodni, újra a víz felé fordítja a fejét, hogy leugorjék. Ekkor a vadászok még erősebben, még dühösebben ordítanak, mire a foka megint felkapja a fejét s egy kis ideig a hang felé bámul, mialatt a csónak szél sebességgel közeledik. De a foka már ilyenkor nagyon nyugtalan lesz s bámmenyire szeretne

VESEDELMES HELYZET.

még tovább is bámulni, most már csakugyan elhatározza, hogy a tengerbe ugrik.

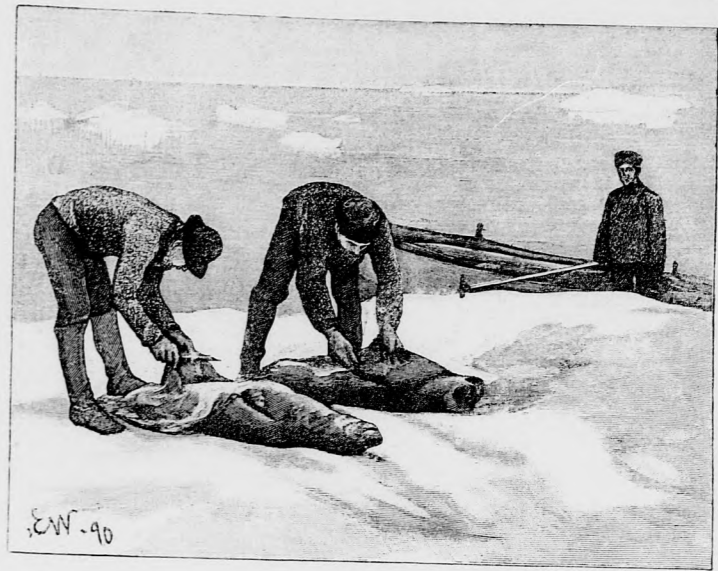
Most tehát a vadászokra nézve is elérkezett a döntő pillanat s ha sikerült már lövéstávolságnyra közeledniök, akkor a puska csélba veszi s lelövi a szökni készülő állatot. A lövésnek azonban úgy kell találni a fokát, hogy annak menten vége legyen, mert ha csak megsebesítik, akkor nem csak hogy könnyen eltűnhetik a tengerben, hanem vergődésével a többit is elrémiti, mire még a távolabb heverészők is hanyatt-homlok rohannak a vízbe s ezzel aztán vége a vadászatnak. Míg ha az első egy-két fokát sikerült úgy agyonlőni, hogy azok mozdulatlanul ott maradnak, akkor aztán könnyű a vadászok többi dolga, mert a távolabbi fókák látván, hogy

FÓKÁK A JÉGTÁBLÁN.

emezek esendesen heverésznek, azt gondolják, hogy nincs semmi veszedelem s ők is nyugodtan maradnak helyükön, gyönyörködve bámulják a feléjük is közeledő csónakot, mire aztán a puska egymásután szépen lelövöldözi ezeket is.

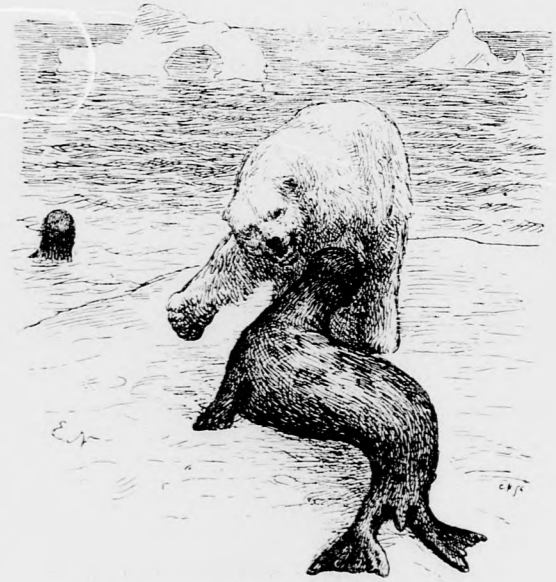
Ezért kell hát különösen az első fókák lövésénél nagyon vigyázni. Miért is, ha még oly távol van is a csónak, midőn a foka le akar ugrani, hogy a lövés még nem volna egész biztos, akkor a puska nem a fókára lő, hanem alája, a jég-tábla szélébe, mert megjegyzendő, hogy a jég-tábla egy ölnyre is kiáll a vízből, a golyó aztán szeme közé espán a már lefelé bámuló fókának a jégmorzsálékot, ez a különös jelenség újabb elbámulásra indítja a fokát s míg ezen esodálkozik, addig a

A FÓKA SZALONNÁJÁNAK LEFEJTÉSE.

gyorsan evező csónak olyan közelre ér, hogy most már meg lehet tenni az utolsó elhatározó lövést.

Mihelyt a fokát meglőtték, mindjárt a szalonnája lefejtéséhez fognak, mert hát tulajdonképen ennek a kedvéért vadásznak. Ez a lefejtés pedig rendkívül gyorsan megy s egy fókával a gyakorlott vadász már két-három percz alatt végez. Először a fejtől farkaig hasment végig hasítják a szalonnáját, aztán jobbról-balról néhány bemetszést tesznek a szalonnareteg és hús közé, akkor a fejénél és farkánál körül kanyarítják s egy pár

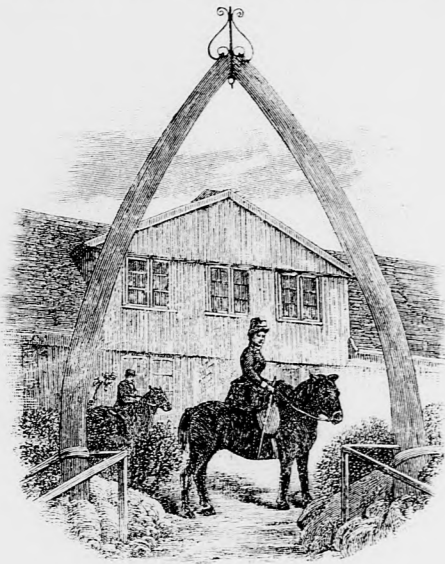

A JEGESMEDVE ÉS FÓKA.

rántással lenn van a szalonna, melyet a hajóra visznek, míg a húst ott hagyják a számtalan falánk sirály kedves zsákmányául.

Mellesleg megjegyezve, most már sokkal kevesebb a foka, mint korábban volt, nem csak azért pedig, mert rendkívül sokat kivadásztak, hanem azért is, mert a foka beljebb húzódtott a szárazföld felé; mert igaz ugyan, hogy ott meg a jeges medve háborgatja, de ez mégis sokkal kevésbé veszedelmes ellenség rá nézve, mint a telhetetlen ember.

Hogy mennyi fokát elpusztíthatnak évenként a vadászok, csak abból is megítélhető, hogy

CZET ÁLLKAPCSÁBÓL KÉSZÜLT KAPU.

ezen első napon 187 fokát lőttek Nansenék és ezt még nem tartották valami rendkívüli szerencsének.

Igy folyt aztán az utazás a jégablak közt tovább észak felé, miközben a hol alkalom mutatkozott rá, ugyancsak pusztították a kövér fokákat. Láttak több óriási czethal is, a melyek azonban a hajó közeledésére nagy zajjal olyan gőzszlopot fújtak ki orrlyukaikból, mint valami hatalmas gőzkazán, aztán roppant testükkel elmerültek a vízbe. Hogy mily óriási nagyságú állat ez a czethal, egyik képünkről megítélhető, mely egy az Izland szigetén fekvő helység kapuját ábrázolja; a kapu t. i. nem egyéb, mint egy vén czethalnak az állkapacsontja s a mint látszik, ugyancsak jó magas és széles, úgy hogy lóhátas emberek is nagyon kényelmesen járhatnak keresztül-kasul alatta.

(Folyt. köv.)

Ó-RÓMAI ÉLETKÉPEK.

A «Tanulók Lapja» számára.

II.

B. Árpád iskolából jövet örömmel jelenti édes atyjának, hogy mekkora hasznát látta a kitett gyermekekről hallott magyarázatnak. A tanár úr megdicsérte egyik iskolapajtását, a ki felelés közben egészen az ő elbeszélése alapján adta meg az «*erpositio*» szó magyarázatát.

— Jól esett tudnom — így folytatja, — hogy e dicséret első sorban nekem szól, és kétszeresen megjutalmazva éreztem magamat. Megjutalmazott a tudat, hogy kötelességemnek eleget tettem, és nagy örömmre szolgált, hogy tanárom megelégedését és dicséretét jó barátom számára megszerezhettem.

Nem veszi hát rossz néven édes apám, ha . . .

Apa: Jól van fiam! — leolvassom arczodról kívánságodat; ha szükségemre mindig számíthatsz; de csak egy feltétel alatt, ha t. i. megígéred, hogy az előadások alatt tanáraid minden szavára figyelni fogsz.

Fiu: Igérem és ígéretemet be is fogom váltani. De úgy-e megengedi édes apám, hogy egy kérés-sel háborgassam: vigyen magával szokott délutáni sétájára és sétálás közben mondjon el egyet-mást a régiek rabszolgáiról. Tegnap óta, hogy a rabszolgákról valamit hallottam, nagyon kíváncsi vagyok tudni, kik és mik voltak azok a rabszolgák, hogyan bántak velök, milyen volt a sorsok stb.?

Apa: Öltsd fel felső kabátodat és menjünk sétálni!

Apa: (séta közben) Arra kértél, hogy mondjak el egyet s mást a régiek rabszolgáiról. Szívesen megteszem, a mire kérsz; de kérdem, nem lenne-e jobb, ha a tegnapiak után most először arról beszélünk, hogy mi történt azokkal a kisdedekkel, kik elkerülték a kitétel szomorú sorsát, és szüleik gondozása alatt nevelkedtek fel.

Fiu: Kérem, édes apám; ez is nagyon érdekes lehet.

Apa: Bizony érdekes, és még tanulságos is. Elbeszélésem folyamán majd újra meggyőződöl arról, a miről tegnap is említést tettem, hogy a régi rómaiak milyen babonás nép voltak; és azt is megtudod, hogy a midőn babonás szertartásukat végezték, ugyanakkor vallási kötelességet teljesítettek.

Szt. Ágoston és Tertullianus keresztény írók, kik a római világban éltek és jól ismerték a pogány rómaiak életét, részletesen elbeszéltek mindazokat a szokásokat és szertartásokat, melyeket a kisdedek születése alkalmával követtek.

Az ő elbeszélésük alapján adom elő a következő történetet.

A régi Róma ide-oda kanyargó, szűk utczáin keresztül libegve szalad egy fekete rabszolga és egyenesen az Esquilinus nevű domb tájéka felé tart.

A járókelőknek feltűnik a nagy sietség, figyelemmel kísérik a verejtékező szerencsen lépteit és észreveszik, hogy megáll Junó Lucinának, az újszülöttek védő istenasszonyának temploma előtt, övéből előrántja erszényét és egy pénzdarabbal kezében átlépi a templom küszöbét.

A templomból kijövet megszólítja egy ismeretlen és kíváncsian tudakolja tőle, hogy ki a gazdája?

A rabszolga beszédbe ereszkedik az ismeretlen férfiúval és beszédének nagy feneket kerítve elmondja, hogy urának, a lovagrendi L. Valerius Macer-nak családjában nagy esemény történt. Az istenek nagy örömet szereztek gazdájának: fia született, kiről a chaldeus jósök megjövendölték, hogy nagyra van hivatva, s hogy kitűnő polgára lesz hazájának.

— Azért jártam most — így folytatja — Lucina templomában, hogy uram nevében lefizessem az újszülött kis uraság után járó díjat; — de bocsáss meg, sietős az utam, nem beszélhetek többet, az istenek legyenek veled! . . .

Míg a rabszolga urának a Via Sacra nevű utcájában levő lakása felé siet, a nagyszerű palota terméi már tele voltak a szerencsés esemény hírére összesereglett rokonokkal és jó ismerősökkel.

A palota középpontja, az oszlopos atrium ünnepi díszet öltött. Mozaik padozatát illatos virágok borították. Virágfüzerek koszorúzták a falakon elhelyezett istenszobrokat. A tető nyílásán belépő napsugár megvilágította az egyik oldalfal mentén elhelyezett szekrényt, melynek borostyánlevelektől zöldelő fülkéiben a család őseinek viasz- és márványszobrai voltak láthatók.

Egyszerre csak megnyílnak a tágas atrium ajtószármái, belépnek a rokonok és a jóbarátok, nyomukban lépdel a dajka karján az újszülött kisdeddal, a fiúörökös után sóvárgó uri család szeméfenyével.

Az egybegyűltek imába kezdenek, felfohászkodnak Opis istenasszonyhoz, a kis csecsemőt kiszabadítják pólyájából és lefektetik a földre. E közben megjelenik ünnepi togájában az édes atya is. Üdvözlő vendégeit és örömtől sugárzó arczezal egyenesen fiaeskája felé tart.

Megáll előtte, néhány másodperczig nézi, majd lehajol és felemeli a földről gyermekét, ősi szokás szerint így adván tudtukra a jelenvoltaknak, hogy az újszülöttet elismeri gyermekének, és hogy felnevelését magára vállalja.

Az apa után a rokonságra kerül a sor. A nagyapa megsimogatta a kis unoka gyér fűrtjeit és erőt, egészséget kért számára Herkulestől, a nagy-néne megcsókolta és Junó ötlalmába ajánlotta, kis nővérei a házi istenek kegyeért esedeztek, a jóbarátok a testi és lelki szépségnek, az okosság-nak és bölcseségnek geniusait kérték és sűrűn hangoztatták Fortuna istennő nevét. Az üdvözlés végeztével a kis fiút pólyába takarták és visszavitték édes anyja szobájába.

Érdemes volt e szobában is körültekinteni.

Az anya fekvőhelye, a böleső, a szoba butorai, a falak tele és tele voltak aggatva a legkülönfélébb alakú tárgyakkal, melyekről azt hitték, hogy azok a kisdedet az igézés és bűbájosság minden veszélyétől megóvják.

Nap-nap után egymást érték a palotában a szerencsekívánó látogatók; de legnépesebb volt a ház, legnagyobb volt a sürgés-forogás a születésnapra következő kilencedik napon.

Fényes gyaloghintók (*lecticæ*) voltak láthatók a palota bejárata előtt. A díszbe öltözött kapus alig győzi a kapunyitogatást. Úszályruhás urnók, büszke senatorok és előkelő tisztviselők csoportosulnak az atriumban, melynek nyílt menyezete, márványfalai sűrűen visszhangoznak az üdvözlők szerencsekívánatait.

A ház urának, a boldog atyának, egy intésére megtelik vízzel a sarokoszlopok között levő márványkád, és kigyúl a tűz az ősi házioltáron.

A dajka behozza a csecsemőt, leteszi a virágos asztalra, és feloldja pólyáját. Imára nyílnak a szülők, a testvérek, rokonok és vendégek ajkai. Az imalágyan zsongó hangjai között az atya ölébe veszi fiát, belemártja testét a kád tiszta vizébe, és a míg ő így megtisztítja kis fia testét minden földi szennytől, addig a család legidősebb tagja, az ősz nagyapa oda lép a családvédő istenek oltára elé, ráteszi tüzére az áldozatra szánt bárányt, illatos tömjént szór a lobogó lángokra és égre emelt szemekkel, magasra tartott karokkal imát küld az ősök szellemeihez, felfohászkodik a család isteneihez és védelmökbe ajánlja a kisdedet, a ki e percztől fogva atyja előnevét viseli, azaz szintén Luciusnak nevezetik. Alig kiáltják ki a fiúcska nevét, melyet imájába foglalva a nagyatya ejtett ki először, az édes anya előkeresi ruhája ránczai közül a gyöngyfüzérén csüngő szivalakú bullát, kis fia nyakába akasztja és néma fohászában arra kéri az isteneket, hogy e talizmán aranylapjai közé zárt varázsszer segélyével óvják meg fiát mindama veszélyektől, a miket az irigyek rágalmazó szavai, a bösz tekintetek és az igézés különféle módjai okozhatnak.

A rokonok és a vendégek szintén előkeresgélnek ajándékaikat. A nagyapa ajándéka egy kis ezüst kard, hüvelyén e felirással: «Luciusnak születése napjára». A nővérek geniusszobrocskákat raknak kis öcscsük bölesőjébe. Az egyik vendég ezüst-esergőt, a másik elefántesontból faragott lovas-katonát, a harmadik virágosokrot ajándékoz a kis babának, a ki rábámul a körülötte felhalmozott tarka-barka játékszerekre, s még csak sejtelmével sem bír annak, hogy egy-két év múlva mennyi gyönyörűséget talál majd azok társaságában.

A tisztító áldozat és a mi keresztelésünknek megfelelő névadás szertartása után kiürül az atrium, a vendégek elhelyezkednek a kényelmes étkező teremben és gazdag lakoma mellett a késő delutáni órákig éltették az ifjú Lucius.

Kárpáti Kelemen.

VEGYESEK.

Krónika.

- Február 2. 1792. Baresay Ábrahám költő szül.
 „ 2. 1871. Eötvös József báró +.
 „ 3. 1114. Könyves Kálmán király +.
 „ 5. 1788. Kisfaludy Károly szül.
 „ 7. 1817. Trefort Ágost szül.
 „ 9. 1892. Dessewffy Aurél gróf +.
 „ 11. 1811. Teleky László gróf, a *Kegyenc* szerzője, szül.
 „ 12. 1816. Sárosy Gyula költő szül.
 „ 12. 1832. Vaszary Kolos herceggímás szül.
 „ 12. 1863. Lisznyai Kálmán költő +.
 „ 14. 1809. Szül. Batthyány Lajos gróf, az első magyar miniszterelnök.

A földgömb legmelegebb pontja az újabb észlelések szerint Dél-Kaliforniának egy völgye, 80 mértföldnyi távolságra az aranybányáiról híres Sierra-Nevada hegységtől. Az Avernus vagy népies nevén Halottak völgyében a hőmérséklet átlagos minimuma 21° R., s maximuma 48° R., éjjel azonban lehül 10—15°-ra. A völgy 150 lábnyira fekszik a tenger színe alatt, eső alig esik benne, de gyakori az erős vihar, mely a Sahara számumához hasonlóan csaknem egészen kiöli a növényzetet. Az állatok közül is csak kígyók, békák, gyíkok tanyáznak itt és különösen sok a moszkító-légy. Ember egyáltalán nem lakik e helyen; noha, míg a völgyet megkerülő vasutakat építették, kénytelenek voltak a nagy kiterjedési völgyön keresztül menni. Ilyenkor az útascsoport a kész halálveszedelemnek ment, mert ha a gyilkos vihar utólérte őket, nem volt menekülés. Embert, állatot eltemetett a tűzként égető homok.

A jég hordóképesége. Az európai hadseregek a téli hadjáratok nehézségeivel is számolni akarnak. Oroszországban hősáncokat emelnek, melyek ellentállnak az új lövegek romboló hatásának. Francia hadügy-miniszter pedig a télen számos vizsgálatot tett annak meg tudására, hogy milyen arányban és mekkora csapat haladhat át a befagyott folyón vagy tavon. Az érdekes kísérletek azt bizonyítják, hogy a 4 centiméter vastagságú jégkéreg könnyen elbírja a rajta szabályszerűen menő katonát. A 9 cm.-es jég megbírja hátán már a zászlóalj is, ha azok szétszortan, egymástól bizonyos távolságra kaladnak át a befagyott területen, közönséges kaliberű ágyúkat szánon szállíthatnak a 12 cm.-es jégen, a 14 cm.-esen már tizenhétfontosat, a 15 centiméteresen veszedelem nélkül halad a teljesen felszerelt, lövészerrel ellátott és négy ló húzta ágyú, rajta a legénységgel, míg a 29 cm. vastagságú jégkéreg a legnehezebb súlyt is megbírja.

Az európai nagyobb országok fejedelmei jelenleg kivétel nélkül idegen eredetűek. A porosz királynak ősei svábok, az angoloké németek, a spanyoloké francziák, az olaszoké savoyardok, az oroszoké s másoké németek voltak, a svédeké pedig nem is oly régen franczia.

AZ ISKOLA VILÁGÁBÓL.

Jó tanulók. A nagybecskereki főgymn. VIII. osztályának tanulói közül karácsonykor senki sem bukott meg, sőt az osztály egy harmada jeles és jó eredményt mutatott fel. Örömmel jegyezzük ezt fel és szeretnők az ország minden középiskolájának nyolczadik osztályu növendékeiről ezt elmondani.

A székesfehérvári kath. főgymnasium jan. 22-én

tartotta X. rendes gyűlését főt. Csapáry László tanár úr elnökle alatt. 1. Barcza S. VI. o. t. «Mikes» cz. költeményt szavalta. 2. Brandt Dezső VIII. oszt. tan. «A vulkanizmus»-ról tartott felolvasást. 3. Petőfi «István öcsémhez», szavalta Pap F. VII. o. t. 4. Vörösmarty «Salamon»-ját szavalta Nagy Zs. VIII. o. tan. 5. «Észményítés a költészetben». Irta és felolvasta Rehberger Zoltán VII. o. t. 6. Zalár «Zizim», szavalta Strausz Andor VI. o. t. 7. Szalay N. VIII. oszt. tan. «A komikum és a humor» czímen tartott felolvasást. 8. Petőfi «A ledólt szobor», szavalta Kolb F. VI. oszt. tan. (S. A.)

A lévai k. r. főgymnasium «Szepesi Imre» köre f. hó 8-án tartotta IX. rendes gyűlését a következő tárgysorozattal: 1. A mult gyűlés jegyzőkönyvének felolvasása és hitelesítése. 2. Manks J. VII. oszt. tan. szavalta «Az utolsó ember» cz. költeményt Petőfőtől. 3. Fray J. Vörösmarty «Salamon» cz. költeményét adta elő. 4. Reif J. V. o. t. szavalta Tompa «Golyához» cz. allegoriáját. 5. Hamburger G. VII. o. t. olvasta fel «A boszorkányhítről» cz. dolgozatát. 6. Kämpfner E. V. o. t. szavalta Tompa «A madár fiaihoz» czímű költeményét. 7. Laczkovics J. V. o. t. előadta «Az élő szobor» cz. költeményt Vörösmartytól. 8. Az «Őzkor» cz. költeményt Kämpfner J. VIII. o. t. és Dombay M. VII. o. t. bírálati alapján elvetették. 9. Weisz G. V. o. t. Vörösmarty «Mit csinálunk?» czímű költeményét szavalta. 10. Sümeg O. V. o. t. Arany «Both bajnok» cz. költeményét adta elő. 11. Mercader J. V. oszt. tan. szavalta el a «Kakasülön» cz. monológot Gabányitól. Ezzel a gyűlés véget ért. (H. I.)

A nagyváradai prem. r. főgymn. «Eötvös» önképzőköre Ponty Kelemen tanárelnök jelenlétében f. hó 22-én tartotta meg XII. gyűlését a következő tárgysorozattal: 1. A mult ülés jegyzőkönyvének felolvasása és hitelesítése. 2. Versenyszaválás, melynek tárgya Várad A. «Judás» cz. költeménye. Első díj 10 korona, elnyerte Major Dezső VIII. oszt. tan. papnövendék. Második díj 6 korona, melyet Deutsch Sándor VIII. o. t. nyert el. Jegyzőkönyvi dicséretben részesültek: Sebő Mihály VIII. o. t. és Rothauser Ignác VII. o. t. (F.)

Az eperjesi kir. kath. főgymnasium «Kisfaludy» köre e hó 22-én tartotta VIII. rendes gyűlését dr. Kőrösy György tanár úr elnökle alatt. A mult gyűlés jegyzőkönyvének hitelesítése után Hudák Miklós VIII. o. t. olvasta fel a «Mátyás király, mint a műveltség terjesztője» czímű műről írt bírálatát. Majd Láng Mihály VIII. oszt. tan. bírálta meg a «Gábor uram studiuma» cz. humoros elbeszélést. A mű szerzője, Komáromi Ferencz VII. o. t. felolvasta azt. Most ismét Láng Mihály VIII. o. t. lépett a pódiumra és szabad előadást tartott «A XVI. század lyrikusai»-ról. Sztankay Géza VIII. o. t. kifogástalannak találja a szabad előadást, csupán abban nem egyezik meg az előadóval, hogy Balassa Bálint volt a magyar műdal megalapítója. Szerinte Petőfi és Arany teremtették meg. Kis Jenő VIII. o. t. ellenkezőleg épen azt állítja, hogy Balassa alapította meg költészetünkben a műdalt. Sztankay védi álláspontját, Kis nem enged a magából, a mire az elnök vitakérdésül tűzi ki a következő gyűlésre, hogy «ki volt a magyar műdal megteremtője?» s felszólítja a kör tagjait, hogy minél többen szóljanak majd hozzá a kérdéshez. Még Hudák Miklós VIII. o. t. szavalta el sikerülten «Az obsitos»-t Garaytól és ezzel a gyűlés véget ért. (K. P.)

A bajai főgymn. «Tóth K.» körének IX. gyűlése a következő tárgysorozattal folyt le: 1. Traub J. VII. oszt. tan. szavalta Vida J. «Az anya» cz. költeményét.

2. Montág Gy. VI. oszt. tan. Petőfi Sándornak «Ivás közben» cz. versét adta elő. 3. Alföldy L. VIII. o. t. olvasta fel ezután «Aristophanes és vígjátéka: a Felhők» czímű tanulmányát. 4. Birálói: Kovács A. VIII. o. t. és Hermann M. VII. o. t. a dolgozatot elfogadásra ajánlták. 5. Garay «Obsitos»-át szavalta Schwarz O. VII. o. t. 6. Szücs F. V. o. t. szavalta «A rab» czímű költeményt Petőfőtől. 7. Kovács A. VIII. oszt. tan. aelnök szavalata «Előre!» Tóth Kálmántól fejezte be a műsort. Most főt. Török Konstant vezető tanár úr márcz. 15. ünnepies megülesének. Spitzer Z. VIII. o. t. és Taffner V. pedig a «Petőfi dombormű»re való adakozás eszméjét pendítették meg. A gyűlés mindkettőt rendkívüli lelkesedéssel fogadta. (S. Z.)

A szegedi főgymnasium önképzőköre jan. 23-án tartotta IX. rendes gyűlését. Tárgysorozata: 1. Grüner Manó VIII. o. t. «A két szomszédvárról» irt aesth. fejtegetését bírálta s érdemkönyvbe vette. Friedrich Andor VIII. o. t. 2. Petőfi «A magyarok istene», Sikerrel szavalta Tóth Imre VIII. o. t. 3. Hodács Ágost VIII. o. t. «Vörösmarty hazafias lyrájára» czímű értekezését bírálta Faludy Ferencz VIII. oszt. tan. érdemkönyvbe íratik. 4. Arany «A walesi bárdok», Kiválóan szavalta Márki Imre VII. o. t. 5. Mosonyi Emil VIII. o. t. a «Karthausi»-ról írt tanulmányát bírálta Spitzer József VIII. o. t. 6. Erdélyi János «Családi kép», szavalta Sőregi Mátyás VII. oszt. tan. 7. Dózsa Imre VIII. o. t. Vörösmarty «Csongor és Tündé»-jéről irt fejtegetését bírálta Hodács Ágost VIII. o. t. 8. Gabányi «Volapük», Elég jól szavalta Ivánkovits Imre VII. oszt. tan. 9. «Az ifjúkor álmai» (Elb.) I. rész. Felolv. Hubacsék Béla VIII. o. t. (H. A.)

A szolnoki magy. kir. állami főgymnasium kebelében fennálló «Verseghy» kör f. hó 23-án tartotta rendes ülését Dr. Ruik László vezető tanár úr jelenlétében a következő tárgysorozattal: A jegyzőkönyv felolvasása után Kubics Jakab VIII. o. t. tartott szabad előadást Zrinyi Miklósról, a szigetvári hősről. Következett «A szeretet jellemképei» Arany János balladájában czímű dolgozat felolvasása. A kör a művet dicséretben részesítette, szerzője Engel Oszkár VIII. o. t. «Tetemre hívás»-t Perl Lajos V. o. t. szavalta el. (W. J.)

A debreczeni ref. főgymnasium önképzőköre folyó évi márcz. hó 20-án d. e. 10 órákor Petőfi-ünnepélyt óhajtván rendezni, pályázatot hirdet: 1. Petőfi-ódára, jutalma tek. Gulyás István dr. felügyelő tanár úr ajándékából 1 drb. kőmoezi arany. Az ódatól megkivántatik, hogy vonatkozás legyen benne a márcziusi mozgalmak felszázados évfordulójára. 2. Felolvasandó műre, mely lehet humoreszk vagy komoly próza, esetleg vers is. Jó humoreszk előnyben részesül. 3. A «Talpra magyar» szavaltára. 4. Melodráma szavaltára, a darab tetszés szerint választható. 5. Víg szavaltára, a darab szintén tetszés szerint választható. A Petőfi-óda szavaltára, a beérkező ódak megbírlása után hirdettetik pályázat. — A debreczeni reform. főgymnasium önképzőköre folyó hó 15-én tartotta XII. rendes gyűlését. Először Geröcs Lajos VI. o. t. szavalta Arany «Vale-i bárdok» cz. balladáját, a szavaltát megdicsérték. Aztán Polgári Gyula VI. o. t. bírálta Kádár L. VIII. o. t. «Petőfi tájképei» czímű értekezését; a kör úgy az értekezést, mint a bírálatot megdicsérte. Hegyi Ernő VII. o. t. bírálta Szilágyi J. VII. o. t. «Barátomhoz» cz. versét. A verset emlékkönyvbe írják, a bírálatot pedig megdicsérték. Rácz Lajos VII. o. t. bírálta Balkányi K. VI. o. t. «Tician Assuntó»-ja cz. tanulmányát; a kör a tanulmányt s a bírálatot is megdicsérte. Végül Zalai Béla VI. o. t.

szavalta Ábrányi «Vándor madár» cz. költeményét. A szavaltát megdicsérték. (Sz. Z.)

A selmezbányai lyceum «Petőfi önképzőköre» 1898. évi január hó 21-én tartotta rendes gyűlését Jankó János tanár úr elnökle alatt. A jegyzőkönyv felolvasása és hitelesítése után Gellén Barna VIII. o. t. szavalta el Petőfi Sándor «Az ember» cz. költeményét. A második szavaltat betegség folytán elmaradt. Ezek után Hancsok Kálmán VIII. o. t. olvasta tovább a mult gyűlésen megkezdett regényt. A regény bírálat a következő gyűlésre maradt. (B. E.)

A budapesti VII. ker. állami főgymn. önképzőköre január 23-án d. e. 10 órákor tartotta rendes ülését a következő tárgysorozattal: I. Komoly szavaltai verseny. Részt vettek benne: 1. Simonka György VIII. o. t. Arany János «Ráchel siralma»; 2. Friedmann Emil VII. o. t. Tarkányi Béla «Coriolán»; 3. Gottlieb József VII. o. t. Jókai Mór «Lengyelek fehér asszonya»; 4. Stahler Henrik VIII. o. t. Poe Edgar «A holló» (ford. Szász Károly); 5. Berger Simon VII. o. t. Rudnyánszky Gyula «A gyáva»; 6. Spitzer Endre VII. o. t. Jókai Mór «Lengyelek fehér asszonya»; 7. Kohm Ignác VI. oszt. tan. Várad Antal «Judás»; 8. Varjas Antal VI. o. t. Tompa Mihály «Új Simeon»; 9. Weigl Géza VI. o. t. Arany János «A honvéd özvegye»; 10. Kálmán Ármán VIII. o. t. Petőfi Sándor «Ledólt szobor»; 11. Erődi Béla VII. oszt. tan. Zalár József «Zizim». — II. «A pillangó». Műfordítás francziából, olv. és bír. Salzer VIII. o. t. — III. Kelemen Lajos VI. oszt. tan. játszotta hegedűn Wieniawsky «Legenda» czímű művét. — 4. A szavaltai verseny eredményének kihirdetése. (Sz. Z.)

A nagykovácsi ev. ref. főgymnasium jan. 22. rendes gyűlésének programja a következő volt: 1. A mult gyűlés jegyzőkönyvét hitelesítették. 2. Farago László VI. o. t. szavalta a «Tökfejű» cz. monológot Gabányitól. 3. «Szőke Tisza ringó habja» cz. művet felolvasták. Bírálta Raffay Géza VIII. o. t. A művet elvetették. 4. Weisz József VI. o. t. szavalta «A vendégek»-et Petőfőtől. 5. Deli Károly VIII. o. t. felolvasást tartott Apéczei Cseri Jánosról. 6. Rosenfeld Gyula VI. o. t. szavalta Petőfi «Falu végén kurta kocsmá...» cz. költeményét. Ezzel a gyűlés véget ért.

A budapesti kegyesrendiek gymnasiumának gyakorlóiskolája (önképzőköre) eddigi 16 ülésén 84 dolgozatról számolt be. Ezek közül 19 értekezésféle, 16 költemény, 7 zépprózai elbeszélés, 2 beszéd, 1 jelentés és 39 műbírlat. Minőségükre nézve általában véve sikerülteknek mondhatók; mint különösen gondos, szorgalomról és tehetségről tanuskodó dolgozatok, említést érdemelnek Bräuer Iván «Az utolsó ajszai magyar» (Horváth István) cz. irodalomtörténeti korrajza, Siklóssy Lászlónak «Idegen szavak» czímű értekezése, ugyancsak ő tőle Bion alexandriai dörögő költő Adonis halála cz. elegiájának magyaros verselésű átdolgozása, Mokry Ferencznek «Ajnácskő» cz. hosszabb költői elbeszélése, Molière «Tudósnők»-jének és Goethe «Faust»-jának körültekintő ismertetése, az előbbi Istvánffy Sándortól, az utóbbi Sztányi Elemértől. A mostani folyó üléseken tíz tag olvassa fel a tíz szobor egy-egyikéről írt rövid élet- és jellemrajzát. Ezen kis dolgozatok az esetleges hibák kijavításával az évenként szerkesztetni szokott érdemkönyvbe kerülnek; eléjük Siklóssy jegyző irt bevezető szót és Mokry Ferencz egy sikerült ódat. Szavaltat volt 26. E téren különösen nagy szorgalmat fejtettek ki: Benárd Ágost és Járdek Lajos VIII., Mutschenbacher Tivadar, Temple Richárd, Krausz József VII. és Jónás János VI. o. tanulók. (M. F.)

FEJTÖRŐ.

Rovatvezető: Csiszár József.

Számítási kérdés:

1. Hány oldalú idomnak van 20 átlója?
2. Hányféleképp lehetne 92 krt 4 és 10 krajczárokkal kifizetni? (G. K.)

Földrajzi kérdés:

Melyik olasz városban van Galla Placida és Theodorik mausoleuma és Dante sírja? Ki és mikor ajándékozta e várost a pápának?

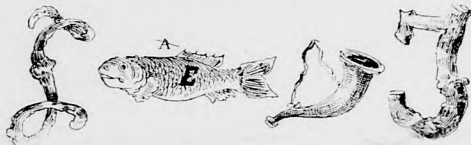
Történelmi kérdés:

Ki volt azon férfiú, a ki Levenben Nizza mellett Bonaparte alatt Felső-Olaszországban, később pedig Svájcban harczolt? Zürich mellett kiken győzedelmeskedett? Hol harczolt szerencsétlenül az angolok ellen? Mi volt XVIII. Lajos alatt?

Természetrizsi kérdés:

Melyik madár az a hollók családjából, a mely világos vörhenyes-szürke színű, szárnyfedő tollai világos kékek sötét haránt szalagokkal: 34 cm. hosszú? Lomb- és fenyőerdőkben, mint költöző madár mindenütt található: rovarokkal, bogyókkal és cseresznyével él: igen kártékony madár. 7 hamvas szürke, barnán pontozott tojást rak. Fogságban megszeliidíthető és igen tanulékony.

Képrejtvény.

Megfejtési határidő febr. 8.

A megfejtők között Vörösmarty Zalán futásának illusztrált kiadását sorsoljuk ki.

Figyelmeztetés. A megfejtések levelezőlapon a szerkesztőségbe küldendők, a megfejtő írja a neve alá azt is, hogy hányadik számú előfizető, a mint azt a címzésalagon megtalálja hányadik osztályba jár. Helybeli előfizetők pontos címüket írják ki.

A 3. számban közölt fejtörő kérdések megfejtése:

Számítási kérdés: 1. A csillag kerülete még egyszer oly nagy, mint a kör kerülete: 2. $t = 2r^2\pi - 3r^2\sqrt{3}$, kiszámítva t körülbelül $= r^2$. **Földrajzi kérdés:** Balog folyó. **Történelmi kérdés:** Angias, Elis királya. **Természetrizsi kérdés:** Kőszvényfű, aranka vagy aranyfonalfű. **Képrejtvény:** Megy a juhász számaron, földig ér a lába.

Helyesen megfejtették: Freund Géza, Szécskay Árpád és Dezső, Balog Imre, Földvály Gábor, Szerlemhegyi Béla, Kukuberg Henrik, Nagy Zsigmond, Grossmann Oszkár, Fűredi Imre, Tonello Sándor, Téry Ferencz, Wessely Imre, Stranz Andor, Zupcsány László, Wollner Ernő, Péter Károly, Havas Gyula, Reich Margit, Lichtenstern Béla, Klein Ernő, Rutschek Ágost, Eöry Vilmos, Pirger Károly, Pálffy Aladár, Kelemen Imre, Hager Richard, Wojtinezky Manó, Weiller Vilmos, Kokesch Sándor, Fekete Béla, Halmay Béla, Adler testvérek, Menezes Mihály, Szilárd Andor, Strasser Pál, Berger Mór, Kéler Elemér, Gasparovits Jusztin, Gayer Gyula, Bóth Tamás, Verseghy Imre, Pálmai Béla, Szenes Kornél, Kovács Béla, Ternyi Lajos, Früstök István, Esey József, Kachelmann Oszkár, Schandl Testvérek, Deutsch Dezső, Fábrián

Gáspár és József, Hoffmann Jenő és Aladár, Szalay János, Fried József, Scheer József, Ladányi Dezső, Kohn Zsigmond, Szilágyi Pál, Haklics Iván, Böhm Gyula, Szadink Sándor, Varga Sándor, Palatinus József, Rosenfeld Richard, Magarasevits Leontin, Wiesel Nándor, Fisch Sándor, Kori Endre, Berger Mór, Rottenstein Gyula, Gárdonyi Ernő, Szabadfy Kornél, Hodács Ágost, Leinweber György, Németh Béla, Keresztszegi Sándor, Kállai Béla, Tarsay Gyula, Tassy-Beer László, Groedl Arthur, Granitz Géza, Weisz Árpád, Denk Gusztáv, Gretzmacher Jenő, Balogh Miklós, Gyárfás Elemér, Krafka Boriska, Hirschberg és Weinberg, Trummer Árpád, Wolf Pál, Nagy Vincze, Weisz Bernát, Blaskovits János, Márton József, Szabó József, Barthonek Károly, Juszt Ernő, Masesák Andor, Kovács Lajos, Klein Rezső, Jerzsabek István, Eisler József és Alfréd, Toldy Elemér, Slákovics Gergely, Voszka István, Hegedűs Tibor, Fiedler Kálmán, Koritschoner Iván, Weinberger Géza, Köhegyi A., Süle Antal, Weichherz M., Parkas Tivadar, Weisz Ernő, Staindl Mátyás, Pais Dezső, Weisz Manó, Weiszkopf Rezső, Telbisz Jenő, Havas József, Trammer Samu, Kurecz Ede, Muntván Emil, Ullmann Vilmos, Blumschein Henrik, Natzler Ervin, Korn Aladár, Süle Lajos, Reisz Lipót, Andrásy Károly, Péter Antal, Mayer Ottó, Lázár Lajos, Kepes Ernő, Blum Dezső, Török Pál, Fekete Béla, Eisenberg Ármán, Kurimay Mihály, Burján Rezső, Klimkó Mihály, Harmath Győző, Rosenberg Albert, Grünwald Manó, Deutschländer Samu, Kárász Géza, Romaner Emil, Kocsis Mihály, Klein Sándor, Piszár Antal, Vámosi Nagy István, Mertán János, Rosa Béla, Brichta Manó, Mór Aladár, Mück Guido, Bauer Pál, Sebők Dezső, Czigler Béla, Varró Endre, Stern Béla, Kellner Hugó, Breiner Ernő, Lusztig József, Csáthy Dezső, Schmid Károly, Némethy Béla, Lányi János, Benedek István, Dongó Orbán, Eleőd Zoltán, Veiler Lajos.

A kitűzött jutalmat «Jelky András kalandjait», Földvály Gábor főgymn. tanuló (lakik: Budapesten, VIII., Szentkirályi-utca 15. sz.) nyerte el.

SZERKESZTŐI TELEFON.

L. M. Buzián hevesi várkapitány, Ferdinánd híve el akarja emészteni Zarándot, Szapolyai hívét, összetűznek, páros viadalra szállnak, Zaránd elejti Buziánt s ekkor kiderül, hogy az ellenfelek testvérek: ez az ön «Patria ante omnia» nevet viselő *dramoletjének* foglalata. Igazi fiatalos észjárással «elkövetett» dolog! Csak abban nem fiatalos, hogy *nem* versben van írva, de prózában, s e prózát az ön haragos régi magyarjai úgy beszélik, mintha nem a 16. században vitáznának egymással, hanem mintha mai napság Budapesten fekete kávé mellett politizálnának. Azért csak ne csüggedjen, fiatal ember! Kapunk mi öntől még jobbat is. — **E. O.** Szolnok. Tanulmányra már terjedelménél fogva is figyelmet érdemel. Amnyit előre mondhatunk, hogy ha az egészet nem is, de részleteket hozunk belőle. Addig is kisebb szabású munkákat kérünk. — **K. Ó.** Bpest. Ez az óda túlságosan szép az ön lantjához. Engedje meg, hogy eredetiségét teljes ildomosággal kétségbe vonjuk. — **K. Zs.** Kolozsvár. Írásait a szóba hozott tárgyakról mind örömmel vesszük, munkát is küldünk bírálatra. Buzgólkodásért szíves köszönet! — **R. M.** Budapest. Nincs időnk, sem kedvünk rá, hogy a kérdett idézet eredetét kiböngésszük. De hogy kívánságának némiképp eleget tegyünk, ezennel felhívjuk olvasóinkat, nincs-e tudomásuk róla, hogy mely költőtől származik e két sor:

Csendes magányban rejlik a talentom,
Világi zaj közt állandó kharakter.

A többi kérdésre a jövő számban felelünk.

FRANKLIN-TÁRSULAT NYOMDÁJA.

TANULÓK LAPJA

A nmélt. vallás- és közoktatási miniszterium által 1896. május 26-án kelt 26808. sz. alatt, Budapest székesfőváros tanácsa által 1895. augusztus hó 20-án 7376. szám alatt ajánlott középiskolai ifjúsági hetilap.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:	SZERKESZTI	SZERKESZTŐSÉG:
Negyed évre ... 1 frt 20 kr.	Dr. RUPP KORNÉL	Budapest, IX., Soroksári-u. 31.
Fél évre ... 2 frt 40 kr.	főgymnasicumi tanár.	KIADÓHIVATAL:
Egész évre ... 4 frt 80 kr.	Kiadja a Franklin-Társulat magyar irodalmi intézet és könyvnyomda.	Budapest, IV., Egyetem-utca 4.
Megjelenik minden vasárnap.		Kéziratokat nem adunk vissza.

AZ ISKOLAI SZINI ELŐADÁSOK.

Nem régen e lapok hasábjain részletesen ismertettük az angol deakéletet. Ebből az ismertetésből megtudhatta az érdeklődő olvasó, hogy milyen különös gonddal készíti elő az angol középiskola a tanuló jövő életpályájára. Mert ott valóban az alaposság mellett nagy súlyt fektetnek a sokoldalúságra is.

Láttuk abban az ismertetésben, hogy a rendkívüli szigorú fegyelemre szorított deáknak alkalmat adnak a sport minden nemében való gyakorlásra is, de aztán azt is megkívánják, hogy a klasszikusok forgatásában is ép oly jártas legyen, mint a bicyklizésben, vagy az evezőforgatásban.

Ha egyik nap például a lábszánkózásban kitűnt győztest ünnepelték, másnap már elvárják tőle, hogy a Plautus vagy Tetrantius vigjátékaiból neki osztott szerepben is excelláljon. Jaj volna neki, ha itt kevesebb elismerést nyerne!

Mert Angliában minden középiskolában tartanak egy-egy iskolai bemutató előadást, épúgy mint nálunk a szini iskolában. Ezeket az előadásokat az intézet dísztermében rendezik, melynek egy része színpaddá van átalakítva. Itt adják elő a klasszikus darabokat, még pedig nem fordításban, hanem eredetiben: latin és görög nyelven. A kosztümök korhűek, a maszkírozás megfelelő s az előadások kitűnőek szoktak lenni. A hallgatóság érdeklődésének előmozdítására a kiosztott műsoron magyarázó szöveg található. Így aztán nem értelmetlen a közönség előtt sem a római Plautus, sem a görög Aristophanes.

Nálunk Magyarországon is tartottak régen ilyen iskolai előadásokat a klasszikusok darabjaiból: Debreczen annalesi fényesen tanúskodnak róla. De azok a szép idők elmúltak, a rohanó szá-

zad modernizálta az ízléseket, a klasszikusok nem kellene a mi ifjúságunknak, mert alig egy tized-percentage szereti ma igazán a római és görög auktorokat. Mikor a beküldött iskolai önképzőköri jelentéseket olvasom, olyan egyformának, olyan változatosság nélkülinek találok a programot, mintha csak azt jelentené ez, hogy a lelkes elődök által alapított önművelési egyesületek csak formalitásból állanak fenn és az ifjúság többé sem az önművelésre, sem a lelkesedésre nézve nem közelítené meg a régieket.

Arra pedig, hogy a klasszikusok szeretete angol mintára ápolatnék, az utolsó 30 évben csak egy példát tudok, azt, a melyet a budapesti László-intézet növendékei mutattak, a mikor tavaly Nádai Ferencznek, a Nemzeti Színház művésznének vezetése mellett előadták Arany mesteri fordításában, Aristophanesnek «*Felhők*» cz. vigjátékát, melynek hőse Görögország legtisztéletreméltóbb, legnemesebb bölése, Sokrates.

A szereplőkről fényképfelvételt is készített az intézet s mi ezt a képet kiadtuk lapunk mai számában, talán követni fogják az ideát hazánk többi iskolái is. Legyen már egyszer változatos a matinék műsora, s ne álljon folyton olyan darabok előadásából, a melyekhez nincs szükség középiskolai oktatásra, s a melyeket bármely iparos egyesület ifjúsága is képes előadni. Vegyük elő a klasszikusokat, ne csak a görögöt, római, hanem a magyart is, pl. Vörösmartyt, s mutassuk meg, hogy mit tud a magyar középiskola ifjúsága.

Eddig ilyen ifjúsági szini előadást a Ferencz József-intézetben láttunk, magyar klasszikusok előadásában: görög darabot pedig csak a László-intézet ifjúságától. Legyen neki ezért elismerés s szolgáljon ez buzdításul az egész magyar haza ifjúságának.

Rupp Kornél.